

REFERAT Natur- og Miljøudvalget 2018-2021 d. 02-06-2020

Mødedato Tirsdag d. 02. juni 2020 kl. 00:00

Mødested Mødelokale A, Ullasvej 23, Rønne

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
Dialogmøde Center for Ejendomme og Drift.....	5
Dialogmøde Center for Natur, Miljø og Fritid.....	8
Status på Corona.....	11
Natur- og Miljøudvalget - Udvalgets mål for budget 2021.....	13
Budgetopfølgning pr. 30. april 2020, Natur- og Miljøudvalget.....	15
BAT helårskøreplan.....	19
Mountainbikespor i Vestermarie Plantage - udlæg.....	23
Mågeregulering.....	27
Stigning i varmepriser fra RVV.....	31
Forslag til tillæg til spildevandsplan - Frennebakken.....	34
Kabellægning af gadebelysning 2017 - Ændring af projekt.....	37
Grøn pulje til regionale busser og øer.....	40
Prioritering af projekter - Trafiksikkerhed.....	43
Anlægsbevilling til trafiksikkerhedsarbejder - Udarbejdelse af analyser og forprojekter til større pro	48
Anlægsbevilling til trafiksikkerhedsarbejder - Øget tilsyn med vejarbejder.....	51
Anlægsbevilling til trafiksikkerhedsarbejder - Hastighedsdæmpende foranstaltninger på Sdr. Lande	54
Anlægsbevilling til trafiksikkerhedsarbejder - hastighedsdæmpende foranstaltninger ved Petersskol	57
Anlægsbevilling til trafiksikkerhedsarbejder - Hastighedsdæmpende foranstaltninger omkring Sydb	60
Udbud beplantningspleje helhedsorienteret drift.....	63
Forlængelse af afdragsperiode for de kommunale havne.....	67
Opfølgning på analyse af de kommunale beredskabers robusthed.....	70
Orientering om opkrævning af takst for benyttelse af saunabygninger på Hasle havn og Sandvig ha	73
Orientering om status på ESCO fase 2, samt ændring af principper for energibesparende tiltag.....	77
Sager til høring i Ældreråd og Handicapråd.....	82
Gensidig orientering.....	84
Lukket.....	86
Lukket.....	87
Lukket.....	88
Lukket.....	89

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Åbent punkt

1 Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

00.01.00P35-0102

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-06-2020	1	

Fraværende

Bemærkninger til dagsordenen

Niclas Fick deltog i mødet fra kl. 15.30 under behandling af punkt 2.

Punkt 2: Dialogmøde Center for Ejendomme og Drift

Åbent punkt

2 Dialogmøde Center for Ejendomme og Drift

00.01.00P22-0079

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-06-2020	2	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen har besluttet, at som led i den politiske budgetproces hvert år afholdes et dialogmøde, hvor udvalget mødes med repræsentanter fra de to centre under udvalgets område; Center for Ejendomme og Drift og Center for Natur, Miljø og Fritid.

Repræsentanter fra Center for Ejendomme og Drift deltager på skype.

Fra centeret deltager: Allan Børgesen, Anitta Koefoed, Ann Juul Nielsen, Birgitte Dam Hansen Jan Larsen, Jonas Hjorth Graulund, Kim Eilif Rasch Pedersen, Kurt Jørgensen, Lars Friborg, Michael Birkebæk Lau, Nina Kragsskov, Stig Lodberg, Nis Jordt-Petersen og Bjarne Freund-Poulsen.

Center for Ejendomme og Drift ønsker dialog om følgende:

- Status på arbejdet i Ejendomme og Drift (væsentligste emner)
- Natur- og Miljøudvalgets tanker vedr. udfordringer med Corona og relaterede udgifter/manglende indtægter for Ejendomme og Drift.
- Natur- og Miljøudvalgets tanker vedr. budget 2021.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- Center for Ejendomme og Drift og udvalget drøfter status på arbejdet i centeret, herunder implementering af budgettet for 2020 og udvalgets mål

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

Godkendt.

Sagsfremstilling

Udvalgene skal sætte retning for udviklingen af deres politikområder. Dette skal ske i forlængelse af det målarbejde, udvalget har gennemført i valgperioden og i respekt for kommunalbestyrelsens visioner.

Udvalget afholder, som led i den løbende dialog om budget og delmål, dialogmøder med centrene under udvalgets område. Dialogmøderne har til formål at afdække udfordringer og opmærksomhedspunkter, som udvalgene kan arbejde med i forhold til mål og budget for 2021.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget har på mødet den 11. maj godkendt den politiske budgetproces for budget 2021. Denne foreskriver, at årets dialogmøder holdes i juni.

Et repræsentativt udsnit af medarbejdere og ledere i centeret med Centerchefen i spidsen giver på mødet en mundtlig status på arbejdet generelt i centeret. Dette kan fx være omkring implementering af budget 2020, herunder udvalgets mål, og øvrige relevante emner. Oplægget tjener som afsæt for den efterfølgende dialog med udvalget. Det vil være naturligt, at både udfordringer og inspiration fra den igangværende Corona-situation giver anledning til drøftelse.

Efter budgetvedtagelsen i oktober afholdes endnu et dialogmøde med henblik på at drøfte implementeringen af budget 2021.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 3: Dialogmøde Center for Natur, Miljø og Fritid

Åbent punkt

3 Dialogmøde Center for Natur, Miljø og Fritid

00.01.00P22-0079

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-06-2020	3	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen har besluttet, at som led i den politiske budgetproces hvert år afholdes et dialogmøde, hvor udvalget mødes med repræsentanter fra de to centre under udvalgets område; Center for Ejendomme og Drift og Center for Natur, Miljø og Fritid.

Repræsentanter fra Center for Natur, Miljø og Fritid deltager på skype.

Fra centeret deltager Louise Lyng Bojesen, Palle Kreutzberg Tourell, Andreas Lund Povlsen, Jackie Munch Nielsen, Hanne-Jytte Vejdiksen og Michael Brandt-Bernbom.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- Center for Natur, Miljø og Fritid og udvalget drøfter status på arbejdet i centeret, herunder implementering af budgettet for 2020 og udvalgets mål

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

Godkendt.

Sagsfremstilling

Udvalgene skal sætte retning for udviklingen af deres politikområder. Dette skal ske i forlængelse af det målarbejde, udvalget har gennemført i valgperioden og i respekt for kommunalbestyrelsens visioner.

Udvalget afholder, som led i den løbende dialog om budget og delmål, dialogmøder med centrene under udvalgets område. Dialogmøderne har til formål at afdække udfordringer og opmærksomhedspunkter, som udvalgene kan arbejde med i forhold til mål og budget for 2021.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget har på mødet den 11. maj godkendt den politiske budgetproces for budget 2021. Denne foreskriver, at årets dialogmøder holdes i juni.

Et repræsentativt udsnit af medarbejdere og ledere i centeret med Centerchefen i spidsen giver på mødet en mundtlig status på arbejdet generelt i centeret. Dette kan fx være omkring implementering af budget 2020, herunder udvalgets mål, og øvrige relevante emner. Oplægget tjener som afsæt for den efterfølgende dialog med udvalget. Det vil være naturligt, at både udfordringer og inspiration fra den igangværende Corona-situation giver anledning til drøftelse.

Efter budgetvedtagelsen i oktober afholdes endnu et dialogmøde med henblik på at drøfte implementeringen af budget 2021.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 4: Status på Corona

Åbent punkt

4 Status på Corona

00.15.00A00-0063

Behandling

Natur- og Miljøudvalget

Mødedato

02-06-2020

Åbent punkt

4

Lukket punkt

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Børne og Skoleudvalget beslutter

Job-, Udviklings- og Fritidsudvalget beslutter

Social- og Sundhedsudvalget beslutter

Økonomi-, Erhvervs- og planudvalget beslutter

Resumé

Som et led i indsatsen mod spredning af Covid-19 i Danmark har regeringen iværksat en række generelle retningslinjer med henblik på forsat at kunne opretholde hensigtsmæssig adfærd i takt med at Danmark genåbner.

Dette betyder, at Bornholms Regionskommune skal iværksætte disse tiltag og foretage nødvendige ændringer, således at den ønskede adfærd gøres mulig.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller at

- orientering og dialog tages til efterretning.

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

Taget til efterretning.

Sagsfremstilling

Udvalget vil få en mundtlig status på, hvilket tiltag der er iværksat, hvad status er lige nu og, hvordan Bornholms Regionskommune arbejder mod en genåbning i lyset af de gældende retningslinjer herfor.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 5: Natur- og Miljøudvalget - Udvalgets mål for budget 2021

Bilag

Bilag: Mål 2021 NMU

Åbent punkt

5 Natur- og Miljøudvalget - Udvalgets mål for budget 2021

00.22.04P00-0003

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-06-2020	5	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Udvalget skal i forlængelse af status på mål for budget 2020 endeligt beslutte, hvilke mål der oversendes til den videre budgetproces.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- Udvalget oversender langsigtede mål og mål for budget 2021 til kommunalbestyrelsens budgetseminar i juni 2020

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

Godkendt.

Sagsfremstilling

Udvalget skal på baggrund af drøftelser på mødet i maj om mål for budget 2020 beslutte de mål, der oversendes til den videre budgetproces for 2021.

Målene er tilrettet i forlængelse af udvalgets ønsker på det seneste møde. Tilretningen er sket i samspil med de relevante centres ledelser.

Udvalgets mål for budget 2021 indgår sammen med de øvrige udvalgs mål i en fælles drøftelse i kommunalbestyrelsen på budgetseminaret i slutningen af juni måned.

Såfremt det vedtagne budget giver anledning til, at målene drøftes endnu engang, vil dette foregå i en særskilt proces i forlængelse af budgetvedtagelsen i oktober.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 6: Budgetopfølgning pr. 30. april 2020, Natur- og Miljøudvalget

Bilag

Driftsopfølgning på bevilling og afdelingsniveau

Anlægsopfølgning

Åbent punkt

6 Budgetopfølgning pr. 30. april 2020, Natur- og Miljøudvalget

00.30.14G01-0073

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-06-2020	6	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Budgetopfølgningen pr. 30. april 2020 viser for Natur- og Miljøudvalgets områder et regnskab med et forventet merforbrug på 14,6 mio. kr. Set under et er der fra 2019 overført et overskud på 4,2 mio. kr. Således forventes årets resultat at blive et underskud på 10,4 mio. kr., som hovedsageligt kan henføres til Corona-relaterede udgifter.

På den ikke-overførbare bevilling forventes et merforbrug på 0,3 mio. kr. i 2020

Anlægsopfølgningen viser et forventet forbrug på 101,1 mio. kr. ud af det samlede rådighedsbeløb i 2020 på netto 124,0 mio. kr.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller at

- budgetopfølgningen tages til efterretning

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

Taget til efterretning.

Sagsfremstilling

I henhold til retningslinjerne for økonomistyring i Bornholms Regionskommune, gennemføres budgetopfølgning pr. 30. april 2020. I 2020 gennemføres budgetopfølgning pr. 30. april og 31. oktober, samt en administrativ budgetopfølgning pr. 31. juli og 31. januar 2021.

Mer-/mindreforbrug angiver afvigelser i forhold til det korrigerede budget 2020 ekskl. overførsler fra 2019.

Over-/underskud angiver afvigelser i forhold til det korrigerede budget 2020 inkl. overførsler fra 2019.

Som en del af budgetopfølgningen har der været fokus på at afdække den betydning Corona-krisen indtil videre har haft og forventes at få på områdernes driftsøkonomi. Dette fremgår af den mere detaljerede beskrivelse i bilaget.

I den samlede budgetopfølgningssag til Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget samt kommunalbestyrelsen vil der være et overblik over Corona-krisens samlede betydning for kommunens økonomi.

Administrativt bliver der løbende fulgt op, og senere på året vil der politisk skulle tages stilling til håndteringen af de økonomiske konsekvenser af Corona-krisen.

Af bilag 1 fremgår budgetopfølgning på driften

Af bilag 2 fremgår budgetopfølgning på anlæg

Drift

For den del af **Center for Natur, Miljø og Fritid** som vedr. Natur- og Miljøudvalgets område, forventes samlet set et merforbrug på 2,7 mio. kr. i 2020, hvilket svarer til forventningen til årets resultat.

Merforbruget kan dels henføres til vej-, miljø- og naturområdet, hvor overførsler fra 2019 anvendes til indsatser i år. Dertil er der et merforbrug på dels havne- og administrationsområdet. For havnenes vedkommende er der indregnet færre indtægter fra gæstesejlere. Skadedyrsområdet forventer til gengæld et mindreforbrug og forventer at have afdraget det meste af det akkumulerede underskud ved årets udgang. Det samlede underskud kan henføres til forventet underskud på havnene samt hos beredskabet, hvor underskud fra 2019 kun i mindre grad forventes nedbragt i år.

På den ikke-overførbare bevilling forventes samlet set et merforbrug på 0,3 mio. kr. i 2020. Merforbruget kan henføres til betaling for administration af erhvervsaffald hos Bofa.

For **Center for Ejendomme og Drift** forventes samlet set merforbrug på 11,9 mio. kr. i 2020. Fra 2019 er overført et overskud på 4,2 mio. kr. Dermed forventes årets resultat at blive et underskud på 7,7 mio. kr.

Merforbruget hidrører fra de fleste områder. For Vej, park og anlæg og Devika er der tale om anvendelse af overført overskud fra 2019.

For ejendomsservice er der tale om delvis anvendelse af overførsel samt merforbrug i årets drift samt udgifter relateret til corona-situationen, mens Vej og Park, rengøring og BAT har et merforbrug som følge af corona-situationen. BAT forventer et merforbrug i år, som følge af svigtende indtægter. Den iværksatte handleplan følges på udgiftssiden. Også Vej og Park forventer et merforbrug i år som følge af Corona-situationen, hvor der er tabt indtjening på 1,8 mio.

For vintertjenesten er der tale om både mindreforbrug og samlet overskud som følge af den milde vinter først på året samt overførsel fra 2019, der ikke forventes brugt.

På den ikke-overførbare bevilling forventes samlet set balance mellem forbrug og budget i 2020.

Anlæg

På Natur- og Miljøudvalgets område udgør det samlede rådighedsbeløb i 2020 netto 124,0 mio. kr. Der forventes et mindreforbrug på netto 22,9 mio. kr.

Det forventede mindreforbrug fremkommer primært via Disponibel anlægspulje til havne med 1,5 mio. kr., Kabellægning af gadebelysning 2017 med 1,0 mio. kr., Gadebelysning LED-teknologi med 4,8 mio. kr., Paradisbakkeskolen, læringsmiljøer og madskoler med 2,0 mio. kr. og Renovering af administrationsbygninger i forbindelse med samling af administrative medarbejdere på færre matrikler med 11,3 mio. kr.

Økonomiske konsekvenser

På Natur- og Miljøudvalgets overførbare bevillinger er der fra 2019 overført et overskud på 4,2 mio. kr. Med et forventet merforbrug på 14,6 mio. kr. forventes årets resultat at blive et underskud på 10,4 mio. kr.

På den ikke-overførbare bevilling forventes samlet set et merforbrug på 0,3 mio. kr. i 2020.

Tabel 1: Driftsopfølgning pr. 30. april 2020

Beløb i 1.000 kr.	Forventet mer-/mindreforbrug i 2020		Afvigelse i pct.		Overført fra 2019	Forventet resultat i 2020 (+overskud /- underskud)	
	Overførbare	Ikke-overførbare	Overførbare	Ikke-overførbare		Overførbare	Ikke-overførbare
Center for Natur, Miljø og Fritid	-2.693	-290	8,8 %	70,8 %	-44	-2.737	-290
51 Beredskab	-100		1,1 %		-552	-652	
52 Teknik, natur og miljø	-2.593	-290	12,1 %	5,5 %	508	-2.085	-290
58 Affaldshåndtering		0					0
Center for Ejendomme og drift	-11.857	0	7,0 %	0,0 %	4.196	-7.661	
53 Vej, park og anlæg	2.422		3,7 %		7.528	9.950	
54 Vej og Park	-1.008		35,7 %		-792	-1.800	
55 Ejendomme og service	-9.881	0	12,3 %	0,0 %	4.160	-5.721	0
56 Devika	-750		-		767	17	
57 Kollektiv trafik	-2.640		10,0 %		-7.467	-10.107	
Natur- og Miljøudvalget	-14.550	-290	7,3 %	1,8 %	4.152	-10.398	-290

Note: Merforbrug angives med negativt fortegn

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 7: BAT helårskøreplan

Bilag

NatBus1

NatBus2

Rute 1 Vinter2020-2021

Rute 2 Vinter2020-2021

Rute 3 Vinter2020-2021

Rute 4 Vinter2020-2021

Rute 5 Vinter2020-2021

Rute 6 Vinter2020-2021

Rute 7 Vinter2020-2021

Rute 8 Vinter2020-2021

Åbent punkt

7 BAT helårskøreplan

13.05.00A00-0007

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-06-2020	7	

Hvem beslutter

Natur- og miljøudvalget beslutter

Resumé

De seneste år er der kommet flere ændringer til den nuværende køreplan bl.a. på grund af flytning af dele af Campus samt flere besparelser på ruterne i køreplanen. Dette har gjort, at den eksisterende køreplan ikke er så konkret og præcis i praksis som ønsket. Hvilket har den betydning, at både kunder og chauffører har svært ved, at forstå den nuværende køreplan. Ligeledes er det blevet vanskeligt, at sende data til rejseplanen i dens nuværende form. Derfor finder BAT, at en revision af køreplanen er nødvendig.

BAT foreslår, derfor en ny helårskøreplan og efter et nyt køreplanskoncept, hvor der køres efter en grundplan og ekstra på skoledage. Busserne vil ligeledes primært køre frem og tilbage på de fleste ruter, i stedet for som i den nuværende køreplan, hvor der rutemæssigt primært køres i ring.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller at

- Udvalget drøfter og sender helårskøreplanen til høring i BATs brugerråd og Bornholms Ældreråd. Natur- og Miljøudvalget vil behandle punktet igen ved et ekstraordinært møde den 25. juni 2020.

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

Godkendt. Helårskøreplanen sendes ligeledes til høring i Handicaprådet.

Sagsfremstilling

Efter udflytning af Gymnasiet og øget aktivitet på Campus kræver det, at BATs busser kører ad Borgmester Niensens Vej på alle afgang. Det betyder, at den nuværende køreplan bliver for "stram". Der mangler ca. 10 minutter på hver omgang, hvilket betyder uforholdsmæssig meget spildtid, idet bussen kommer for sent ind til, at kunne køre igen på næste tur. Det betyder brug af flere busser og flere chaufførtimer.

I forbindelse med flere sparetiltag, har BAT taget køreplantimer ud, kortet ruter af og lavet korrespondance på flere ruter. Dette gør, at eksisterende køreplan er blevet uigennemskuelig især på rute 6 og 9, men også på 2 og 10.

Det betyder i praksis, at kunder og chauffører har svært ved at forstå de nuværende køreplaner. Samtidig er det næsten umuligt, at sende data til rejseplanen, da køreplanen ikke er konkret og præcis. Derfor er en revision af køreplanen nu nødvendig.

BAT foreslår derfor en ny helårskøreplan, hvor der køres efter en grundplan og ekstra på skoledage.

Ny helårskøreplan:

For at få en mere optimal drift foreslås at ruterne 1-6 laves, så de kører frem og tilbage og rute 7 kører Nexø-Sandvig-Rønne hele året.

I sommerhalvåret, hvor behovet er for kørsel i sommerhusområderne og til Brændegårdshaven kører rute 8, Rønne-Arnager-Åkirkeby-Boderne-Sømarken-Dueodde-Nexø-Brændegårdshaven-Svaneke og retur.

Betjeningen bliver den samme som i dag, men hver enkelt rute kan "leve sit eget liv" og ikke være afhængig af korrespondance med andre ruter. Dette gør, at der kan laves vagtplaner der er optimale ift. regler om arbejdstid, pauser etc.

- Rute 1: Rønne – Hasle – Rutsker – Olsker – Allinge – Sandvig / og retur
- Rute 2: Rønne – Nyker – Klemensker – Rø – Tejn – Allinge – Sandvig / og retur
- Rute 3: Rønne – Vestermarie – Almindingen – Østermarie – Østerlars – Gudhjem / og retur.
- Rute 4: Rønne – Årsballe – Østerlars – Østermarie – Svaneke / og retur
- Rute 5: Rønne – Lufthavnen – Nylars – Lobbæk – Åkirkeby – Pedersker – Snogebæk – Balka – Nexø / og retur.
- Rute 6: Rønne – Vestermarie – Åkirkeby – Bodilsker – Nexø / og retur.
- Rute 7: Nexø – Årsdale – Svaneke – Listed – Gudhjem – Helligdommen – Tejn – Allinge – Sandvig – Vang – Hasle – Klemensker – Nyker – Rønne. Køres i begge retninger.
- Rute 8: Rønne – Arnager – Åkirkeby – Boderne – Sømarken – Dueodde – Snogebæk – Nexø – Brændegårdshaven – Svaneke / og retur. Køres primo maj til september i turistsæsonen.
- Rute 1N: Natbus Rønne-Muleby-Nyker v. Lindevej-Klemensker-Rutsker- Alleing-Sandvig-Tejn-Helligdommen-Østerlars-Østermarie-Almindningen-Knudsker-Rønne (som i nuværende køreplan)
- Rute 2N: Natbus Rønne-Vestermarie-Nylars-Lobbæk-Åkirkeby-Pedersker-Snogebæk-Balka-Nexø-Arsdale-Svaneke-Listed-Østermarie-Østerlars-Aarsballe-Knudsker-Rønne (som i nuværende køreplan)

Natbusser kører 00:05 natten efter søn-torsdag. 02:05 Natten efter fredag og lørdag.

Køreplanen er tilrettet skolernes ringetider og færgeankomst / afgang.

På rute 4 køres der igennem fra Østermarie – Svaneke til Nexø på to afgang, hverdage om morgenen.

På rute 5 køres der igennem fra Nexø – Aarsdale – til Svaneke på to omgange, hverdage om morgenen. Dette for at skoleelever fra Østermarie til hhv. Svaneke friskole og Paradisbakkeskolen ikke skal skifte bus.

Ved at tilpasse afgangstider på rute 6 så der køres hver halve time, vil Åkirkeby og Nexø blive betjent hver halve time i dagtimerne på hverdage.

Ved at tilpasse afgangstider på rute 1, 2 og 7, vil Allinge og Sandvig blive betjent hver halve time i dagtimerne på hverdage.

Rute 9: Åkirkeby – Koldekildehus – Østermarie – Østerlars – Gudhjem bliver til en skolebus, der kun køre på skoledage.

Rute 10 er lagt sammen med rute 7.

Ved udarbejdelse af vognløbsplaner bliver det lavet så f.eks. en rute 5 eller 6 fra Rønne til Nexø, efter 5 minutters ophold i Nexø bliver til en rute 7 over Nordlandet til Rønne. Det samme gælder for en rute 7 fra Rønne over Nordlandet til Nexø, bliver efter 5 minutters

ophold i Nexø til en rute 5 eller 6 mod Rønne. Dette betyder at man kan køre fra f.eks. Allinge til Pedersker uden at skifte bus. Der er samtidig mulighed for at en rute 5 kan vende i Nexø og returnerer til Rønne, hvis vi vælger at rute 7 ikke skal køre på bestemte afgangse.

Ved at indføre en helårskøreplan, vil der være en besparelse ift. at trykke og husstandsomdele køreplaner to gange årligt, samt at ændre skilte på standere og i buskure to gange årligt. Der vil være besparelser i driften, da der ikke skal laves nye vagtplaner to gange årligt. Desuden forventes der en besparelse på 2-3 årsværk, ved reviderede vagtplaner, tilpasset ny helårskøreplan.

Ved udflytning til Titan, med 2/3 af busserne vil BAT kunne indarbejde depotstart og pauser i køreplanen, så tomkørsel begrænses.

Der tages forbehold for mindre justeringer ift. afgangstider.

Udkast til ny køreplan er vedhæftet som bilag til sagen.

Økonomiske konsekvenser

Besparelse på trykning og husstandsomdeling af køreplaner kr. 60.000 / årligt

Besparelse på opsætning af køreplaner kr. 50.000 /årligt

Besparelse på 2-3 årsværk, ved reviderede vagtplaner, tilpasset ny helårskøreplan. Et årsværk er ca. 400.000 kr.

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 8: Mountainbikespor i Vestermarie Plantage - udlæg

Åbent punkt

8 Mountainbikespor i Vestermarie Plantage - udlæg

04.10.10P20-0002

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-06-2020	8	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Trail Builders Bornholm søger om udlæg på op til 200.000 kr. til mellemfinansiering af projektet Mountainbikespor i Vestermarie Plantage.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller at

- a) der gives et udlæg på op til 200.000 kr. til foreningen Trail Builders Bornholm som mellemfinansiering af projekt Mountainbikespor i Vestermarie Plantage.
- b) Udlægget tilbagebetales i takt med at tilskuddene udbetales fra fondene.
- c) Udvalget drøfter en finansiering af en eventuel restfinansiering, i tilfælde af, at der ikke opnås den resterende finansiering via fonde.

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

a) og b) anbefales.

c) anbefaler restfinansiering via en tillægsbevilling.

Kim Jacobsen afventer sin stillingtagen. Niclas Fick kan ikke medvirke, da Enhedslisten Bornholm ikke ser det som kommunens opgave, at betale for manglende finansiering af privatprojekter, der bør være fuldt finansieret, før de igangsættes.

Sagsfremstilling

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget godkendte den 11. september 2019 et orienteringspunkt omkring det videre arbejde med outdoor-indsatsen på Bornholm. I dette punkt blev der bl.a. nævnt, at der var indledende dialog mellem Trail Builders Bornholm og BRK om et mountainbikespor i Vestermarie Plantage.

Foreningen Trail Builders Bornholm har søgt og delvist fået bevilget tilskud til at videreføre de mountainbikespor, der er etableret i Almindingen omkring Rytterknægten.

De nye spor ligger i Vestermarie Plantage, som BRK ejer. Der er indgået aftale (bilag 1) mellem foreningen og BRK (Center for Ejendomme og Drift) omkring etablering og brug af et område af plantagen. Aftalen angiver, at anlægget ejes af BRK, men at det løbende tilsyn og vedligeholdelse af sporerne varetages og afholdes af Trail Builders Bornholm.

Projektet (bilag 2) går ud på at etablere spor på ca. 20 km. Der er indgået aftale med uddannede sporbyggere for at sikre, at sporerne bliver anlagt korrekt for at beskytte den omkring liggende natur samt at sikre så høj sikkerhed som muligt for mountainbikerne. Dertil indgår 20-25 frivillige i projektet med at anlægge spor og efterfølgende vedligeholde disse.

Da det ikke er muligt for foreningen at få alle tilskuddene udbetalt før projektet er fuldført, har foreningen et behov for mellemfinansiering i projektperioden og søger derfor kommunalbestyrelsen om et udlæg på op til 200.000 kr. i perioden maj 2020 – marts 2021.

Projektet har følgende økonomi:

Udgifter	Budget
Lønudgifter sporbyggere	495.000
Leje af maskiner	84.000
Materialer	60.000
Transport	60.000
<hr/>	
Udgifter i alt	699.000

Tilskud	Tilsagn
Destination Bornholm	50.000
Friluftsrådet	250.000
LAG Bornholm	200.000
Sparekassen Bornholms Fond	100.000
<hr/>	
Tilskud i alt	600.000

Manglende finansiering	99.000
------------------------	--------

Foreningen mangler pt. finansiering på 99.000 kr. for at have projektet fuldt finansieret. Der er søgt fonde, hvorfra der forsat afventes svar.

Hvis der ikke opnås fuld finansiering, vil projektet blive tilrettet i samarbejde med fondene, så det stemmer med de tilsagn, der er givet på nuværende tidspunkt.

Projektet er startet op og der er pt. gravet ca. 50 pct. af toplaget af sporerne. Efter afgravningen påbegyndes etablering af de egentlige spor.

Der indgås en skriftlig aftale med Trail Builders Bornholm omkring vilkår for udlægget.

Økonomiske konsekvenser

Foreningen Trail Builders Bornholm søger om et udlæg på op til 200.000 kr. i perioden juni 2020 – marts 2021.

Foreningen har aftalt med nogle af fondene, at der laves deludbetalinger, når projektet er halvvejs, således, at mellemfinansieringen via BRK bliver minimeret.

Der oprettes transport (sikkerhed) i de tilsagn, hvor det er muligt. Det er dog langt fra alle fonde, der accepterer transport af deres tilsagn. Det vurderes, at der kan opnås transport for 100.000 kr.

Risikoen for BRK vurderes som mellem til høj, da foreningen ikke har noget økonomisk råderum til at kunne tilbagebetale udlægget, såfremt tilsagnene ikke bliver udbetalt fuldt ud. I tilfælde af, at foreningen ikke kan tilbagebetale udlægget, vil det skulle afklares hvilket bevillingsområde, der skal finansiere restfinansieringen.

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 9: Mågeregulering

Bilag

Dagsorden NMU 27. august 2019

Borgerhenvendelse af 13. januar 2020

Åbent punkt

9 Mågeregulering

09.13.00A00-0001

Behandling

Natur- og Miljøudvalget

Mødedato

02-06-2020

Åbent punkt

9

Lukket punkt

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Nedenfor beskrives lovgrundlag, handlemuligheder og omkostninger i forbindelse med mågebekæmpelse.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller at

- orienteringen tages til efterretning

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

Taget til efterretning. Udvalget anbefaler senest ultimo 2020 at der inviteres til et offentligt informationsmøde.

Sagsfremstilling

På baggrund af en henvendelse fra borgere vedr. gener fra måger i Rønne har udvalgsformanden ønsket at få belyst lovgrundlag og handlemuligheder, herunder omkostninger.

Lovgrundlag

Spørgsmålet blev senest behandlet Natur- og Miljøudvalgets møde den 27. august 2019. Dagsorden er vedlagt som reference for det lovgivningsmæssige grundlag for området.

Det blev ved denne lejlighed konstateret, at

- kommunen ikke generelt kan regulere mågebestanden på Bornholm (der er ikke hjemmel)
- det er ejere eller forpagtere, der kan søge Naturstyrelsen om tilladelse til at regulere måger.

Natur og Miljø har i marts 2020 efterfølgende taget kontakt til vildtkonsulenten, for at få afklaret hjemmelsspørgsmålet. Der blev i marts svaret at "hjemmelsgrundlaget sidder Naturstyrelsen med i form af en reguleringsdispensation til kommunen" samt at kommunen vil modtage yderligere uddybning medio marts måned. Der er efter rykker i april stadig ikke modtaget uddybende svar fra vildtkonsulenten. Natur og Miljø finder ikke i vildtkonsulentens udtalelse momenter, der argumenterer eller underbygger en anden konklusion end anført oven under de to punkter. Det manglende svar på kommunens henvendelser tolkes i samme retning.

Der blev i 2015 afholdt et møde om fremtidens regulering af måger på Bornholm. Her var Naturstyrelsen, de kommunale og private havne, handelsstandsforeninger og borgerforeninger samt interesseorganisationer som Dansk ornitologisk forening (DOF) og Bornholms jagtforbund inviteret.

Ved mødet meldte Naturstyrelsen ud, at de ønskede, at Bornholms Regionskommune skulle kortlægge hele Bornholm for mågeproblemer, derefter stå for indhentning af reguleringstilladeler til alle områder og formidle reguleringstilladelse til borger/erhvervsdrivende på Bornholm og derefter der foretages en indberetning til Naturstyrelsen.

Som nævnt ovenfor er det ikke en opgave Bornholms Regionskommune har hjemmel til at udføre, ligesom der ikke er hjemmel til, at Naturstyrelsen kan uddelegere opgaven. Det blev på baggrund af mødet besluttet, at kommunen fremover skulle henvise de enkelte grundejere til Naturstyrelsen, der er myndigheden på dette område. At andre kommuner måtte have grebet denne opgave anderledes an, ændrer ikke på at Natur og Miljø ikke finder, at der er hjemmel til at kommunen udfører denne opgave.

Handlemuligheder

Skydning

Som det også fremgår af dagsorden af 27. august 2019 kan der indhentes tilladelse til at skyde mågerne i perioden 1. september til 31. januar. Tilladelsen skal søges hos Naturstyrelsen og kan søges af grundejer eller forpagter. Det fremgår af Naturstyrelsens hjemmeside, at det er en forudsætning for tilladelsen, at der er gjort en væsentlig indsats for at bortskræmme eller afværge det skadevoldende vildt, før der kan opnås en regulerings-tilladelse.

Bornholms Regionskommune var i en årrække frem til 2012 del af et forsøg sammen med Naturstyrelsen, hvor der var givet tilladelse til at regulere mågerne på Rønne Torv ved skydning.

Kun få måger kunne skydes og det så ikke ud til, at bestanden i området lod sig skræmme. Forsøget var dyrt og uden den ønskede effekt.

Oliering af æg

Droneteknologien har gjort det muligt at overhælde mågernes æg med olie, så de ikke kan udruges til unger.

Bornholms Regionskommune har ingen praktisk erfaring med denne reguleringsform, men vil stille sig meget positivt i forhold til at afprøve den. Forudsætningen herfor er, at grundejer indhenter en tilladelse fra Naturstyrelsen til anvendelse af denne reguleringsmetode.

Informationsmøde

Bornholms Regionskommune er gerne vært for et informationsmøde hvor reglerne for området formidles, og der gives anbefalinger i forhold til at bortskræmme mågerne og forebygge deres tilstedeværelse.

Omkostninger

Der er ikke økonomiske eller mandskabsmæssige ressourcer til at lave en større indsats mod måger. Bornholms Regionskommune yder vejledning i forhold til lovgivning på området og erfaring med bortskræmning.

I forhold til de ovenfor anførte tiltag bemærkes følgende:

- Skydning – har erfaringsmæssigt vist et meget ringe udbytte i forhold til omkostningerne.

- Oliering af æg – der findes private firmaer, der udfører denne type regulering. Bornholms Regionskommune råder ikke over det nødvendige udstyr eller den nødvendige ekspertise til at kunne udføre denne type regulering
- Informationsmøde – et informationsmøde kan afholdes indenfor rammerne af den normale drift.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 10: Stigning i varmepriser fra RVV

Åbent punkt

10 Stigning i varmepriser fra RVV

82.00.00000-0088

Behandling

Natur- og Miljøudvalget

Mødedato

02-06-2020

Åbent punkt

10

Lukket punkt

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

De forbrugsafhængige priser på varme fra RVV stiger pr. 1. marts 2020 fra 106 til 185,10 kr. pr. GJ. For de kommunale bygninger betyder det en forventet øget udgift på 2 mio. kr. årligt. Der søges i sagen om en tillægsbevilling til at dække merudgifterne i indeværende år samt om at de øgede årlige udgifter medtages i budget 2021.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller at

- a) der gives en tillægsbevilling på 1.234.000 mio. kr. til bevilling 55 Ejendomme og service til dækning af prisstigningen og deraf følgende øgede varmeudgifter til kommunens bygninger i 2020 finansieret af kassebeholdningen
- b) bevilling 55 Ejendomme og service med budget 2021 korrigeres for de øgede varmeudgifter på 2.057.000 kr. årligt

Natur- og miljøudvalget den 2. juni 2020:

Indstillingen anbefales.

Sagsfremstilling

Rønne Varme A/S meddelte i november 2019, at varmepriserne ville stige som følge af den forhøjede afregningspris fra BEOF.

De forbrugsafhængige priser ekskl. moms ændres således pr. 1. marts 2020:

Bidrag/år	2019	2020
Forbrugsbidrag kr. pr. GJ	106	185,10

Fast bidrag og arealbidrag ændres ikke.

RVV angiver selv, at det i gennemsnit vil betyde en stigning på 47,8 %. Da kommunens bygninger varierer i størrelse og forbrug vil stigningen kunne variere i forhold til dette. Stigningen på det forbrugsafregnede er på 75 %, derfor kan stigningen i bygninger med stort forbrug kunne opleve en større stigning end de 47,8 %.

Udgifterne til varme er en del af det generelle budget til kommunens bygninger. I år med lavere varmeudgifter anvendes flere midler til vedligehold og omvendt. Dvs. der normal vis set kun ændres på budgettet til varmeudgifterne med den årlige fremskrivning samt som følge af tilførsel eller salg af bygninger. Med den varslede stigning vil de øgede udgifter til varme dog have en både væsentlig og vedvarende betydning for, hvad der kan udføres af vedligehold på kommunens bygninger. Der benyttes i gennemsnit 15 mio. kr. om året over driften til udvendigt og indvendigt vedligehold af kommunens ejendomme (ekskl. beboelse).

Forbruget i det seneste varmeår i bygninger med varme leveret fra Rønne Varme A/S er på ca. 26.000 GJ svarende til ca. 2,1 mio. kr. årligt i forventet prisstigning.

Prisstigningen er gældende fra 1. marts og dermed er de to normalt koldeste måneder fortsat afregnet til den tidligere pris på 106 kr./GJ. Ca. 60 % af årets varmeforbrug i 2020 afregnes til den nye pris. De forventede merudgifter er på ca. 1,2 mio. kr.

Forventet stigning i samlet forbrug i 2021 forventes at være på 2,1 mio. kr.

Økonomiske konsekvenser

Ejendomsdrift forventer i år øgede udgifter til varme som følge af prisstigningen fra 106 kr./GJ til 185,10 kr. pr. GJ pr. 1. marts 2020 hos Rønne Varme A/S. Med et årligt forbrug på 26.000 GJ i bygninger forsynet fra Rønne Varme og 60 % af forbruget i månederne marts-december ventes merudgiften i 2020 at blive på 1.234.000 kr.

Den årlige merudgift fra 2021 forventes at blive på 2.057.000 kr.

Der søges i denne sag om en tillægsbevilling finansieret af kassebeholdningen til dækning af de øgede varmeudgifter i 2020.

De øgede varmeudgifter fra og med 2021 foreslås indarbejdet i budget 2021.

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 11: Forslag til tillæg til spildevandsplan - Frennebakken

Bilag

Forslag til Tillæg til spildevandsplan 2014-2021 - Frennebakken

Åbent punkt

11 Forslag til tillæg til spildevandsplan - Frennebakken

06.00.05P15-0012

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-06-2020	11	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget, indstiller
Økonomi- og Planudvalget, indstiller
Kommunalbestyrelsen, beslutter

Resumé

En bygherre ønsker at opføre 15 sommerhuse syd for Svanebakken og Duebakken i Svaneke, hvor der i dag er åbent land. Det østlige område er allerede udlagt i spildevandsplanen som planlagt for spildevandskloakering, mens det vestlige pt ligger uden for kloakopland. Hvis det planlagte spildevandskloakerede område skal udvides, så det omfatter hele det planlagte sommerhusområde, er det nødvendigt at udarbejde et tillæg til spildevandsplanen.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller, at

- forslag til tillæg til spildevandsplan: "Spildevandskloakering af sommerhusområde ved Frennebakken" med tilhørende miljøkonsekvensvurdering sendes i 8 ugers offentlig høring.

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

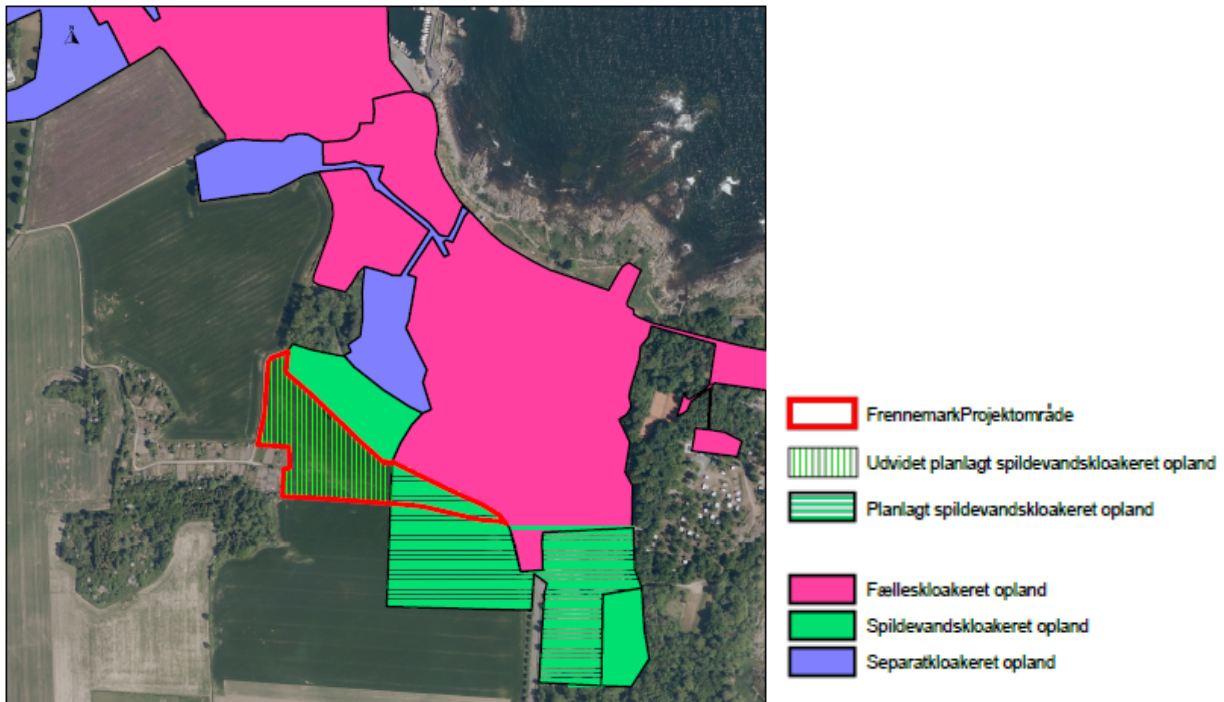
Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Som det fremgår af det vedlagte forslag til tillæg til spildevandsplanen 2014 – 2021 foreslås den del af projektområdet, der pt. henligger i åbent land, inddraget i spildevandsplanen som spildevandskloakeret opland.

Det betyder, at Bornholms Spildevand A/S skal modtage spildevandet, mens grundejer selv skal håndtere tag- og overfladevand. Spildevandet skal ledes til Svaneke renseanlæg.

Forslaget til tillæg til spildevandsplanen skal i 8 ugers offentlig høring efter godkendelse af Kommunalbestyrelsen, hvorefter tillægget kan vedtages af kommunalbestyrelsen, efter behandling af eventuelle høringssvar.

Gennemførelse af projektet forudsætter en ny lokalplan for projektområdet. Det indebærer, at såfremt der ikke vedtages en lokalplan for projektområdet, bortfalder nærværende forslag til tillæg til spildevandsplanen umiddelbart. Der skal foretages en screening for miljøkonsekvenser af både lokalplan og selve projektet i forhold til spildevandsplanstillægget.

Screeningsafgørelsen konkluderer, at der ikke er miljøvurderingspligt i forbindelse med tillægget til spildevandsplanen, idet det vurderes ikke at være en væsentlig påvirkning af miljøet.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 12: Kabellægning af gadebelysning 2017 - Ændring af projekt

Bilag

Masteudskiftninger og kabellægninger 2020 og 2021

Åbent punkt

12 Kabellægning af gadebelysning 2017 - Ændring af projekt

05.01.12S00-0011

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-06-2020	12	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

De fælles kabellægningsarbejder som udføres i samarbejde med Bornholms Energi og Forsyning (BEOF) er stort set sat på stand by, men der er fortsat et behov for at BRK i forbindelse med LED-renoveringer foretager kabellægning af masteanlæg i eget regi samt udskifter de gamle stål og træ-master, samt ikke er egnet til LED belysning.

Der søges på den baggrund om, at det resterende rådighedsbeløb, som er afsat til projektet Kabellægning af gadebelysning 2017, anvendes til disse kabel- og mastearbejder.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller at

- projektets resterende rådighedsbeløb på 1.999.188 kr. anvendes til udskiftning af kabel- og masteanlæg på en række strækninger hvor der skal LED- renoveringer i 2020 og 2021.

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen godkendte den 26. januar 2017 en anlægsbevilling på 2.500.000 kr. til kabellægning af gadebelysningsanlæg, montage af kabel i master og nye master i nødvendigt omfang i forbindelse med BEOFs kabellægning af deres luftbårne elforsyningsanlæg i området i Rønne, Vestermarie og Aakirkeby.

Status er, at projektet i Aakirkeby er udført, herudover har der været udført fælles projekter i på Paradisvej og KH Kofoeds Gade i Nexø samt Møllevej i Nyker, disse projekter har ikke været beskrevet i anlægsbevillingen. Udskiftninger i Rønne (Stengade, Pingels Alle, Teglgårdsvej), samt i Vestermarie (Vestermarievej) mangler. Der er pt. ingen tidshorisont for, hvornår BEOF vil genoptage kabellægninger af luftbårne elforsyningsanlæg.

I 2020 og 2021 udføres energirenovering af gadebelysningsanlæg med LED-teknologi i områderne Rønne, Aarsdale, Svaneke, Listed, Bølshavn, Østermarie og Gudhjem.

Der vil i disse områder, være behov for udskiftning af gamle stål og træ-masteanlæg, samt kabellægning af en række strækninger med luftledninger, hvor anlægget ikke bruges af BEOF til elforsyning.

Oversigt er vedhæftet som bilag.

Økonomiske konsekvenser

Kommunalbestyrelsen godkendte den 26. januar 2017 en anlægsbevilling på 2.500.000 kr. til kabellægning af gadebelysning 2017 finansieret af den disponible anlægspulje til vejanlæg.

Projektets økonomi udgør på nuværende tidspunkt:

Pr. 11. maj 2020	Kroner
Rådighedsbeløb	2.500.000
Forbrug 2018	-539.111
Indeksfremskrivning fra 2018 til 2019	38.299
Korrigeret budget 2020	1.999.188

Der er i 2018 udført arbejder med kabellægning, montage af kabel i master og nødvendige udskiftninger af master i Aakirkeby, Nexø og Nyker for i alt 539.111 kr.

Center for Ejendomme og Drift anbefaler, at projektet ændres, således at det resterende rådighedsbeløb til projektet på 1.999.188 kr. anvendes i forbindelse med projektet vedrørende LED-renovering til udskiftning af gamle stål- og træmaster samt kabellægning af en række strækninger med luftledninger, hvor anlægget ikke bruges af BEOF til elforsyning.

Udgifterne til udskiftning af gamle master og kabellægning forventes afholdt i 2020 og 2021.

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 13: Grøn pulje til regionale busser og øer

Bilag

Bilag 1: Aftale om grøn buspulje og klimasamarbejdsaftaler

Bilag 2: Faktaark Grøn buspulje

Bilag 3: Hvad er HVO

Åbent punkt

13 Grøn pulje til regionale busser og øer

13.05.16P20-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-06-2020	13	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Den regionale buskørsel er karakteriseret ved lange ruter, der forbinder lokale knudepunkter. Dette gør det vanskeligt og mere omkostningsfuldt at finde løsninger for den grønne omstilling. For at understøtte og accelerere den grønne omstilling af buskørsel, er aftaleparterne i finansloven for 2020 enige om, at midlerne fra den grønne buspulje skal prioriteres til regional buskørsel og buskørsel på øer.

Der er fremsat forslag om en særlig grøn pulje til Regionale busser og øer. Forslaget betyder, at der kan søges om op til 75% tilskud til at fremme den grønne mobilitet.

Ansøgningen kan dække tilskud til elbus, brintbus eller overgang til mere miljøvenlige brændstoffer, som HVO (biodiesel).

For Bornholms Regionskommune (BAT) kan der blive tale om overgang til HVO, projekter med EL – og Brintbus er ikke aktuelt, da det kræver en længere projekteringsperiode. Denne ansøgning gælder projekter i årene 2020 og 2021.

Ansøgningsfristen til puljen ligger ultimo september 2020, og dermed før den politiske 2. behandling af budget 2021.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller at

- Der tages stilling til, om BAT skal søge ind på projektet.
- En finansiering af en eventuel deltagelse i projektet i forhold til BATs egen andel på stor kr. 1.479.375,00 drøftes.

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

Udsættes.

Sagsfremstilling

Ved finansloven for 2020 blev der afsat 75 mio. kr. i 2020 til en grøn buspulje.

Den regionale buskørsel er karakteriseret ved lange ruter, der forbinder lokale knudepunkter. Dette gør det vanskeligt og mere omkostningsfuldt at finde løsninger for den grønne omstilling. For at understøtte og accelerere den grønne omstilling af denne buskørsel, er aftaleparterne enige om, at midlerne fra den grønne buspulje skal prioriteres til regional

buskørsel og buskørsel på øer.

Der er forbundet meromkostninger med at omlægge buskørsel til grøn trafik. Nærværende aftale bidrager til at dække en del af disse meromkostninger. Ligeledes bidrager puljen til regeringens reduktions-mål for udledning af CO₂ i 2030.

Forslaget betyder, at der kan ansøges om op til 75% tilskud til at fremme grøn mobilitet. Ansøgningen kan dække tilskud til elbus, brintbus eller overgang til mere miljøvenlige brændstoffer, som HVO (biodiesel).

Puljen har ansøgningsfrist ultimo september, herefter vil parterne udmønte den i fællesskab.

Der henvises i øvrigt til bilag 1 og 2.

Det er muligt at erstatte almindelig diesel B7, med HVO biodiesel, hvilket reducerer udledning af Co₂ med 30-90%, alt efter motortype. BAT har i dag 12 busser med EURO-norm 5 og 10 busser med EURO-norm 6. De kan alle køre på HVO diesel. Med anskaffelse af 10 nye busser (er i udbud nu) vil alle BAT busser kunne køre på HVO diesel. (se bilag 3).

BAT bruger 800.000 liter diesel årligt, det forventes nedsat til 750.000 liter med nye busser. Merudgift ved at skifte til 100% HVO diesel vil være kr. 5.917.500.

Det skal bemærkes, at man godt kan blande almindelig B7 diesel med HVO. Det er derfor muligt, at køre f.eks. 60% HVO, deraf følgende mindre Co₂ udledning og en mindre udgift. Såfremt der ønskes bestemte ruter, f.eks. Rønne bybus, skal køre på HVO diesel, vil det kræve et ekstra tankanlæg. Det vil kræve en anlægsbevilling på 75.000 kr.

Der kan på nuværende tidspunkt ikke leveres HVO diesel på Bornholm. En udfordring kan være, at det skal leveres i tankbil, og BAT skal have tankkapacitet til opbevaring. Der kan også være en ekstraudgift til transport, som ikke er indeholdt i denne sag. Dette afklares nærmere, såfremt det besluttet, at BAT skal gå videre med projektet. Projekter med EL- og Brintbus bliver ikke aktuelt i 2020 og 2021, det vil kræve en længere projektperiode end der i dette projekt er lagt op til.

Økonomiske konsekvenser

Økonomi ved at skifter til HVO diesel:

En liter B7 diesel koster i dag kr. 8,00, en liter HVO diesel koster på listepriisen 15,89 kr. (altså ca. dobbelt så dyr).

Merudgift ved at skifte til 100% HVO diesel vil være kr. 5.917.500.

75% statstilskud kr. 4.438.125.

Ekstra bevilling til BAT kr. 1.479.375.

Det skal bemærkes, at ansøgningsfristen til puljen er ultimo september 2020, og dermed før den politiske 2. behandling af budget 2021

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 14: Prioritering af projekter - Trafiksikkerhed

Åbent punkt

14 Prioritering af projekter - Trafiksikkerhed

05.13.00P15-0006

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-06-2020	14	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Dette dagsordenspunkt vedrører prioritering af projekter for i alt 2,55 mio. kr. til realisering af Trafiksikkerhedsplan 2018-2025.

Kommunen har samlet afsat 7,272 mio. kr. til trafiksikkerhedsprojekter, idet der i budget 2020 er afsat en pulje på i alt 4,072 mio. kr., fordelt med 1,018 mio. kr. i hvert af årene 2020 til 2023, til realisering af projekter under Trafiksikkerhedsplan 2018-2025.

Derudover besluttede Natur- og Miljøudvalget på mødet den 3. december 2019 at afsætte 3,2 mio. kr. til trafiksikkerhedsarbejder i forbindelse med prioriteringen af anlægspuljen til veje og broer 2020.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller at

- forslag til prioritering af trafiksikkerhedsprojekter for i alt 2.550.000 kr. godkendes.

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

Godkendt.

Sagsfremstilling

Trafiksikkerhedsplanens visioner, mål og virkemidler

Visionen i Trafiksikkerhedsplanen er, at ingen må blive dræbt eller skadet i trafikken, og at alle borgere skal kunne færdes trygt og sikkert på veje og stier.

Den første målsætning i Trafiksikkerhedsplanen er, at der fra 2025 maksimalt må være 1 dræbt og 10 alvorligt tilskadekomne i trafikken.

Den anden målsætning i planen er, at der gøres en stor indsats for sikre trygge skoleveje, og målsætningen er, at 70 pct. af skoleeleverne skal føle sig trygge i trafikken til og fra skole i 2025.

Planens tredje målsætning er, at 80 pct. af borgerne skal føle sig trygge i trafikken i 2025.

For at nå dette mål er der opstillet en række virkemidler, bl.a. en screening af alle større projekter, lokalplaner og byudviklingsplaner, samt bedre kontrol med vejarbejder. Derudover er der forslag om en række fysiske tiltag, som Center for Natur, Miljø og Fritid forventer kan opfylde den vedtagne målsætning.

Center for Natur, Miljø og Fritid har bl.a. i samarbejde med repræsentanter fra Politiet, udpeget en række større projekter, som bør fremmes mest muligt. I den forbindelse bør der afsættes midler til en udarbejdelse af projektforslag til disse projekter. Derudover foreslås det at en række mindre projekter (bl.a. to projekter på skoleveje) gennemføres med henblik på forbed-

ring af trygheden. Der er også forslag om øget kontrol med vejarbejder, da en korrekt afmærkning er vigtig for trafikssikkerheden.

Prioritering af projekterne

Trafikssikkerhedsplan 2018-2025 opdeler konkrete projekter i prioritet 1, 2 og 3. Projekterne i prioritet 1 vurderes at koste 28,9 mio. kr. og vil være de projekter, der i første omgang søges realiseret.

Kommunalbestyrelsen besluttede den 23. maj 2019, i forbindelse med den endelige godkendelse af trafikssikkerhedsplanen, at en række mindre projekter under prioritet 2 og 3 skulle udgå af planen. Det blev samtidigt besluttet at tilbyde Politiet at deltage i prioriteringen af indsatsområderne (prioritering af anlægsarbejder mv.), før den endelige politiske behandling,

Større projekter (projekt 1)

De større projekter kræver udarbejdelse af en analyse og et forprojekt, inden der kan udarbejdes egentlige projektforslag. Analysen består af grundlaget for hvilke tiltag der ønskes på stedet, og forprojektet er en skitse af muligheder ud fra vejens geometri.

Det foreslås derfor at der afsættes midler til analyse og forprojektering af nedenstående tiltag, anslået udgift 800.000 kr.:

- Forbedring af rundkørslen Haslevej/Ndr. Kystvej/Gartnervangen/St. Torvegade i Rønne.
- Forbedring af trafikssikkerheden – primært for cyklister – på Torneværksvej i Rønne, i første omgang fra rundkørslen til svømmehallen.
- Forbedring af rundkørslen Zahrtmanns Runddel i Rønne.
- Forbedring af krydset Tejnvej/Ndr. Borreløngvej/Pilebroen/Vestergade i Allinge.
- Hastighedsdæmpende foranstaltninger i Svaneke ved indkørslerne fra Østermarie og Nexø.

Når projekterne er beskrevet via analyse og forprojekt vil de blive forelagt til politisk prioritering og behandling i forbindelse med en bevillingssag for det enkelte projekt.

Mindre projekter (projekt 2-4)

Der foreslås en række mindre projekter (bl.a. to projekter på skoleveje), som gennemføres med henblik på forbedring af trygheden.

- Hastighedsdæmpende foranstaltninger på Sdr. Landevej i Nexø mellem Andersen Nexø Vej til bygrænsen, anslået udgift 450.000 kr.
- Hastighedsdæmpende foranstaltninger ved Peterskolen i Rønne, anslået udgift 600.000 kr.
- Hastighedsdæmpende foranstaltninger ved Sydbornholms Privatskole i Pedersker, anslået udgift 300.000 kr.

Øvrige tiltag (projekt 5)

- Tilsyn med vejarbejder, anslået udgift 100.000 kr. pr. år.

Ovennævnte projekter er alle med under prioritet 1 i Trafikssikkerhedsplanen, som derudover indeholder en pulje til mindre arbejder på anslået 1,0 mio. kr., inkl. tilsyn med vejarbejder mv.

Projekterne er alle gennemgået med Center for Regional Udvikling, It og Sekretariat, Plan samt Center for Ejendomme og Drift, Vej, park og anlæg.

Projekterne 1-5 udgør tilsammen 2.550.000 kr.

Der fremlægges separate sager til politisk behandling for hvert projekt med henblik på meddelelse af bevillinger.

Økonomiske konsekvenser

Der blev i budget 2019 afsat en pulje på i alt 4.000.000 kr. til trafikikkerhedsarbejder i en fireårig periode. I forbindelse med budgetforliget for 2020 blev det besluttet at udskyde projektet, således at der nu er afsat 1.018.000 kr. i hvert af årene 2020 til 2023 til realisering af projekter under trafikikkerhedsplanen.

Derudover øremærkede Natur- og Miljøudvalget på mødet den 3. december 2019 3.200.000 kr. til trafikikkerhedsarbejder i forbindelse med prioriteringen af anlægspuljen til veje og broer 2020.

Der er således pt. afsat en samlet ramme på 7.272.000 kr. til trafikikkerhedsprojekter. Se nedenstående tabel.

Trafikkerhedsplan 2018-2025 omfatter projekter i prioritet 1 for anslået 28,9 mio. kr.

Da der altså på nuværende tidspunkt ikke er afsat et beløb svarende til projekterne i prioritet 1 i Trafikkerhedsplan 2018-2025, vil der på et senere tidspunkt skulle prioriteres mellem projekterne inden for prioritet 1.

Der vil i de kommende år kunne prioriteres flere midler fra anlægspuljen til veje og broer til realisering af projekter under Trafikkerhedsplan 2018-2025.

De nuværende afsatte rammer til realisering af planen udgør:

Beløb i hele kroner	2020	2021	2022	2023	I alt
Pulje til trafikikkerhedsarbejder 2020-2023, Budgetforlig 2020	1.018.000	1.018.000	1.018.000	1.018.000	4.072.000
Anlægspulje til veje og broer 2020, prioriteret i NMU, dec. 2019.	3.200.000				3.200.000
Samlet til trafikikkerhedsplan	4.218.000	1.018.000	1.018.000	1.018.000	7.272.000

De prioriterede projekter forslås fordelt således over perioden:

Disponering 2020	2020	2021	2022	2023	I alt
Projekt 1. Analyser og forprojekter	-800.000				-800.000
Projekt 2. Sdr. Landevej i Nexø	-450.000				-450.000
Projekt 3. Peterskolen i Rønne	-600.000				-600.000
Projekt 4. Sydbornholms Privatskole	-300.000				-300.000
Projekt 5. Tilsyn ved vejarbejder	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	-400.000
I alt	-2.250.000	-100.000	-100.000	-100.000	-2.550.000

Nærværende prioritering af projekter for i alt 2.550.000 kr. vil blive fulgt op med bevillingsansøgninger.

De fire første projekter forslås finansieret af de prioriterede midler til trafiksikkerhedsarbejder i anlægspuljen til veje og broer 2020, mens projekt fem vedrørende tilsyn ved vejarbejder forslås finansieret af puljen til Trafiksikkerhedsarbejder 2020-2023.

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 15: Anlægsbevilling til trafiksikkerhedsarbejder - Udarbejdelse af analyser og forprojekter til større projekter

Åbent punkt

15 Anlægsbevilling til trafiksikkerhedsarbejder - Udarbejdelse af analyser og forprojekter til større projekter

05.13.00P15-0006

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-06-2020	15	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Natur- og Miljøudvalget besluttede på mødet den 3. december 2019, at afsætte 3.200.000 kr. til trafiksikkerhedsarbejder i forbindelse med realiseringen af Trafiksikkerhedsplan 2018-2025. I forbindelse med budget 2020 blev der yderligere afsat 1.018.000 kr. til trafiksikkerhedsarbejde i perioden 2020-2023.

Natur- og Miljøudvalget har behandlet og prioriteret større projekter samt at der udarbejdes analyser og forprojekter hertil.

Der søges på den baggrund om en anlægsbevilling til udarbejdelse af analyser og forprojekter til de prioriterede større projekter i 2020.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller at

- der gives en anlægsbevilling på 800.000 kr. til udarbejdelse af analyse og forprojekt til de prioriterede større projekter i 2020,
- der afsættes rådighedsbeløb på 800.000 kr. i 2020 finansieret af de afsatte midler til trafiksikkerhedsarbejder i 2020 og
- anlægsbevillingen gives til Center for Natur, Miljø og Fritid under Natur- og Miljøudvalget.

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

Anbefales.

Sagsfremstilling

Natur- og Miljøudvalget har behandlet og prioriteret, at der udarbejdes analyser og forprojekter til følgende større anlægsarbejder:

- Forbedring af rundkørslen Haslevej/Ndr. Kystvej/Gartnervangen/St. Torvegade i Rønne.
- Forbedring af trafiksikkerheden – primært for cyklister – på Torneværksvej i Rønne, i første omgang fra rundkørslen til svømmehallen.
- Forbedring af rundkørslen Zahrtmanns Runddel i Rønne.
- Forbedring af krydset Tejnvej/Ndr. Borreløngvej/Pilebroen/Vestergade i Allinge.

- Hastighedsdæmpende foranstaltninger i Svaneke ved indkørslerne fra Østermarie og Nexø.

For at kvalificere et større projekt, skal der gennem en analyse af bl.a. de trafikale forhold på stedet (trafiksikkerhed, trafiksammensætning, hastighed, parkeringsbehov mv.), udarbejdes forslag til de tiltag der kan anvendes på den pågældende lokalitet, for at opnå den ønskede effekt med hensyn til trafiksikkerhed og tryghed.

Ud fra disse forslag vil der blive udarbejdet et forprojekt, baseret på de fysiske forhold på stedet og de overordnede planer der eventuelt er i området. Forprojektet vil indeholde et forslag til en løsning inklusiv et økonomisk overslag, som kan danne grundlag for et egentligt projekt. Analyse og forprojekt vil blive gennemført af en eller flere konsulenter i tæt dialog med medarbejdere i Vej, Havne og Beredskab.

Økonomiske konsekvenser

Center for Natur, Miljø og Fritid søger om en anlægsbevilling på 800.000 kr. til realisering af dette projekt.

Udgiften hertil finansieres af de afsatte midler på i alt 3.200.000 kr. til trafiksikkerhedsarbejder, som er afsat i den disponible anlægspulje til vejanlæg 2020. Midlerne blev prioriteret anvendt til dette formål af Natur- og Miljøudvalget den 3. december 2019.

Det totale rådighedsbeløb i anlægspuljen udgør i 2020 pt. 4.071.736 kr.

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 16: Anlægsbevilling til trafiksikkerhedsarbejder - Øget tilsyn med vejarbejder

Åbent punkt

16 Anlægsbevilling til trafiksikkerhedsarbejder - Øget tilsyn med vejarbejder

05.13.00P15-0006

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-06-2020	16	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Natur- og Miljøudvalget har behandlet og prioriteret projekter vedr. Trafiksikkerhedsplan 2018-2025, herunder 400.000 kr. til øget tilsyn med vejarbejder, fordelt med 100.000 kr. i hvert af årene 2020-2023.

Det indstilles, at driftsbudgettet til tilsyn med vejarbejder forhøjes med i alt 400.000 kr. finansieret af anlægsmidler.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller, at

- a) der afsættes 100.000 kr. i 2020, og 100.000 kr. i hvert af overslagsårene 2021-2023 under driftsbevilling 52 Teknik, natur og miljø til øget tilsyn med vejarbejder, og
- b) udgiften finansieres af anlægspuljen til trafiksikkerhedsarbejder med 100.000 kr. i hvert af årene 2020-2023.

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

Anbefales.

Sagsfremstilling

Trafiksikkerhedsplan 2018-2025 blev vedtaget i kommunalbestyrelsen den 23. maj 2019 og omhandler større og mindre projekter, der alle kan bidrage til målsætningen for planen om:

1. maksimalt en dræbt og ti tilskadekomne i trafikken i 2025
2. antallet af skoleelever, der føler sig trygge på skolevejen, er mindst 70 pct. i 2025
3. antallet af borgere, der føler sig trygge i trafikken, er mindst 80 pct. i 2025.

I Trafiksikkerhedsplanen er der opstillet en række virkemidler, bl.a. at der skal føres et øget tilsyn med vejarbejder, herunder tilsyn med om afmærkning og skiltning er i overensstemmelse med de givne gravetilladelser og tilladelser til rådighed over vejarealer. Tiltaget har været drøftet med Politiet, der stærkt anbefaler, at der bliver udført en øget kontrol med vejarbejderne.

Midlerne vil blive anvendt til aflønning af en eller to medarbejdere i kommunen, samt til nødvendig uddannelse af medarbejderne.

Økonomiske konsekvenser

Det indstilles, at der afsættes i alt 400.000 kr., fordelt med 100.000 kr. i 2020 og 100.000 kr. i hvert af overslagsårene 2021-2023 under driftsbevilling 52 Teknik, natur og miljø til øget tilsyn med vejarbejder.

Udgiften til det øgede tilsyn finansieres af anlægspuljen til trafiksikkerhedsarbejder med 100.000 kr. i hvert af årene 2020-2023.

I forbindelse med vedtagelsen af budget 2019 blev der afsat en anlægspulje til trafiksikkerhedsarbejder på i alt 4.000.000 kr. fordelt ligeligt over årene 2019-2022 til realisering af Trafiksikkerhedsplan 2018-2025. Perioden blev ved budgetforliget for 2020 forskudt til 2020-2023.

Puljen til trafiksikkerhedsarbejder 2020-2023 udgør pt. 1.018.000 kr. i hvert af årene 2020-2023, eller samlet 4.072.000 kr.

Supplerende sagsfremstilling

-

**Punkt 17: Anlægsbevilling til trafiksikkerhedsarbejder -
Hastighedsdæmpende foranstaltninger på Sdr. Landevej i Nexø**

Åbent punkt

17 Anlægsbevilling til trafiksikkerhedsarbejder - Hastighedsdæmpende foranstaltninger på Sdr. Landevej i Nexø

05.13.00P15-0006

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-06-2020	17	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Natur- og Miljøudvalget har behandlet og prioriteret projekter vedr. Trafikikkerhedsplan 2018-2025, herunder 450.000 kr. til hastighedsdæmpende foranstaltninger på Sdr. Landevej i Nexø mellem Andersen Nexø Vej til bygrænsen.

Der søges på den baggrund om en anlægsbevilling til projektet.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller, at

- a) der gives en anlægsbevilling på 450.000 kr. til anlæg af hastighedsdæmpende foranstaltninger på Sdr. Landevej i Nexø,
- b) der afsættes rådighedsbeløb på 450.000 kr. i 2020 finansieret af den disponible anlægspulje vedrørende vejanlæg, og
- c) anlægsbevillingen gives til Center for Natur, Miljø og Fritid under Natur- og Miljøudvalget.

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

Anbefales.

Sagsfremstilling

Trafikikkerhedsplan 2018-2025 blev vedtaget i kommunalbestyrelsen den 23. maj 2019 og omhandler større og mindre projekter, der alle kan bidrage til målsætningen for planen om:

1. maksimalt en dræbt og ti tilskadekomne i trafikken i 2025
2. antallet af skoleelever, der føler sig trygge på skolevejen, er mindst 70 pct. i 2025
3. antallet af borgere, der føler sig trygge i trafikken, er mindst 80 pct. i 2025.

Der har gennem lang tid været behov for at dæmpe hastigheden på Sdr. Landevej i Nexø. Politiet har gennemført mange hastighedskontroller på stedet, og har måttet konstatere, at der er rigtig mange trafikanter, der overskrider den lokale hastighedsbegrænsning på 50 km/t.

Projektet omfatter etablering af en byport med en krydsningshelle på en rød hævet flade ved indkørslen til byen og en rød hævet flade ca. midt på strækningen. Der vil derudover blive etableret den nødvendige skiltning.

Økonomiske konsekvenser

Center for Natur, Miljø og Fritid søger om en anlægsbevilling på 450.000 kr. til realisering af dette projekt.

Udgiften hertil finansieres af de afsatte midler på i alt 3.200.000 kr. til trafiksikkerhedsarbejder, som er afsat i den disponible anlægspulje til vejanlæg 2020. Midlerne blev prioriteret anvendt til dette formål af Natur- og Miljøudvalget den 3. december 2019.

Det totale rådighedsbeløb i anlægspuljen udgør i 2020 pt. 4.071.736 kr.

Supplerende sagsfremstilling

-

**Punkt 18: Anlægsbevilling til trafiksikkerhedsarbejder -
hastighedsdæmpende foranstaltninger ved Petersskolen i Rønne**

Åbent punkt

18 Anlægsbevilling til trafiksikkerhedsarbejder - hastighedsdæmpende foranstaltninger ved Petersskolen i Rønne

05.13.00P15-0006

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-06-2020	18	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Natur- og Miljøudvalget har behandlet og prioriteret projekter vedr. Trafiksikkerhedsplan 2018-2025, herunder 600.000 kr. til hastighedsdæmpende foranstaltninger ved Petersskolen i Rønne. Der søges på den baggrund om en anlægsbevilling til projektet.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller at

- a) der gives en anlægsbevilling på 600.000 kr. til anlæg af hastighedsdæmpende foranstaltninger ved Petersskolen i Rønne,
- b) der afsættes rådighedsbeløb på 600.000 kr. i 2020 finansieret af den disponible anlægspulje vedrørende vejanlæg, og
- c) anlægsbevillingen gives til Center for Natur, Miljø og Fritid under Natur- og Miljøudvalget.

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:
Anbefales.

Sagsfremstilling

Trafiksikkerhedsplan 2018-2025 blev vedtaget i kommunalbestyrelsen den 23. maj 2019 og omhandler større og mindre projekter, der alle kan bidrage til målsætningen for planen om:

1. maksimalt en dræbt og ti tilskadedekomne i trafikken i 2025
2. antallet af skoleelever, der føler sig trygge på skolevejen, er mindst 70 pct. i 2025
3. antallet af borgere, der føler sig trygge i trafikken, er mindst 80 pct. i 2025.

Dette projekt bidrager til målsætning nr. 2 om trygge skoleveje og er prioriteret efter drøftelser med Politiet.

Projektet omfatter etablering af en byport med et helleanlæg på en rød hævet flade ved indkørslen til byen (i retning mod BOFA), samt en stikrydsning på en rød hævet flade ved den regionale cykelvej til Nyker. Der vil derudover blive etableret den nødvendige skiltning.

Økonomiske konsekvenser

Center for Natur, Miljø og Fritid søger om en anlægsbevilling på 600.000 kr. til realisering af dette projekt.

Udgiften hertil finansieres af de afsatte midler på i alt 3.200.000 kr. til trafiksikkerhedsarbejder, som er afsat i den disponible anlægspulje til vejanlæg 2020. Midlerne blev prioriteret anvendt til dette formål af Natur- og Miljøudvalget den 3. december 2019.

Det totale rådighedsbeløb i anlægspuljen udgør i 2020 pt. 4.071.736 kr.

Supplerende sagsfremstilling

-

**Punkt 19: Anlægsbevilling til trafiksikkerhedsarbejder -
Hastighedsdæmpende foranstaltninger omkring Sydbornholms Privatskole i
Pedersker**

Åbent punkt

19 Anlægsbevilling til trafiksikkerhedsarbejder - Hastighedsdæmpende foranstaltninger omkring Sydbornholms Privatskole i Pedersker

05.13.00P15-0006

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-06-2020	19	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Natur- og Miljøudvalget har behandlet og prioriteret projekter vedr. Trafiksikkerhedsplan 2018-2025, herunder 300.000 kr. til hastighedsdæmpende foranstaltninger ved Sydbornholms Privatskole i Pedersker.

Der søges på den baggrund om en anlægsbevilling til projektet.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller at

- a) der gives en anlægsbevilling på 300.000 kr. til anlæg af hastighedsdæmpende foranstaltninger ved Sydbornholms Privatskole i Pedersker,
- b) der afsættes rådighedsbeløb på 300.000 kr. i 2020 finansieret af den disponible anlægspulje vedrørende vejanlæg, og
- c) anlægsbevillingen gives til Center for Natur, Miljø og Fritid under Natur- og Miljøudvalget.

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

Anbefales.

Sagsfremstilling

Trafiksikkerhedsplan 2018-2025 blev vedtaget i kommunalbestyrelsen den 23. maj 2019 og omhandler større og mindre projekter, der alle kan bidrage til målsætningen for planen om:

1. maksimalt en dræbt og ti tilskadedekomne i trafikken i 2025
2. antallet af skoleelever, der føler sig trygge på skolevejen, er mindst 70 pct. i 2025
3. antallet af borgere, der føler sig trygge i trafikken, er mindst 80 pct. i 2025.

Dette projekt bidrager til målsætning nr. 2 om trygge skoleveje og er prioriteret efter drøftelser med Politiet.

Projektet omfatter etablering af en rød hævet flade på begge sider af skolen, samt den nødvendige skiltning. De røde hævede flader vil medføre, at hastigheden på strækningen sænkes.

Økonomiske konsekvenser

Center for Natur, Miljø og Fritid søger om en anlægsbevilling på 300.000 kr. til realisering af dette projekt.

Udgiften hertil finansieres af de afsatte midler på i alt 3.200.000 kr. til trafiksikkerhedsarbejder, som er afsat i den disponible anlægspulje til vejanlæg 2020. Midlerne blev prioriteret anvendt til dette formål af Natur- og Miljøudvalget den 3. december 2019.

Det totale rådighedsbeløb i anlægspuljen udgør i 2020 pt. 4.071.736 kr.

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 20: Udbud beplantningspleje helhedsorienteret drift

Åbent punkt

20 Udbud beplantningspleje helhedsorienteret drift

04.08.11G01-0017

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-06-2020	20	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Beplantningspleje på vejarealer, grønne områder og idrætsanlæg blev udbudt 1. august 2016 som et led i udviklingen af helhedsorienteret drift i Center for Ejendomme og Drift. Entreprisen afsluttes 31. december 2020.

Den 28. maj 2020 træffer Kommunalbestyrelsen beslutning om, i hvilken grad idrætsområdet skal indgå i et kommende udbud.

Området er flyttet fra Center for Ejendomme og Drift til Center for Natur, Miljø og Fritid. Job-Udviklings- og Fritidsudvalget har derfor behandlet punktet *Beslutning om kommende udbud af pleje på udendørsanlæg under Bornholms Idrætsområder*, der er videresendt til beslutning i Kommunalbestyrelsen.

Natur- og Miljøudvalget skal herefter tage stilling til, om der skal gennemføres et nyt udbud på vejarealer og grønne områder.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller

- Scenarie 1. At der gennemføres et nyt udbud med samme udbudsform og kriterier gældende for 2021-2024.
- Scenarie 1A. På Kommunalbestyrelsens beslutning den 28. maj 2020, besluttet det om idrætsområderne udbydes. Besluttet dette udbudt, skal de indgå sammen med vejarealer og grønne områder i ét samlet udbud som i sidste udbudsrunde 2016-2020.
- Scenarie 2. At der ikke gennemføres et nyt udbud og at opgaven hjemtages.

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

Udvalget anbefaler scenarie 2. Ole Rødvig og Else Merete Knoop kan ikke medvirke, idet de anbefaler scenarie 1.

Sagsfremstilling

I slutningen af 2015, blev det politisk besluttet at konkurrenceudsætte ca. 20% af de grønne områder med beplantningspleje på vejarealer, grønne områder og idrætsanlæg i Bornholms Regionskommune, den gang forankret under Center for Ejendomme og drift. Medio 2016 blev der indgået aftale med ekstern entreprenør om udførelse af dette arbejde for en 4-årig periode, frem til ultimo 2020, med mulighed for option på forlængelse af perioden. Den eksterne entreprenør har meddelt, at man ikke ønsker at gøre brug af denne option.

Det skal nu besluttes, hvorvidt der skal gennemføres et nyt udbud af de grønne områder med beplantningspleje på vejarealer og grønne områder.

De grønne områder med beplantningspleje på vejarealer og grønne områder er i dag forankret under center for Ejendomme og Drift. Idrætsanlæg er forankret under Center for Natur, Miljø og Fritid.

Udbuddet anvender sig af udbudsformen "udbud til fast pris". Ved denne udbudsform er prisen fast, og der anvendes derfor ikke kontrolbud fra egen driftsafdeling Vej og Park Bornholm. Byderne konkurrerer på, hvor mange midler de kan allokere til udvikling inden for rammerne af den faste pris. VPA adskiller beløbene i ordinær pleje og klippekortsmidler, som kan bruges til udvikling og ikke-beskrevne opgaver. I den igangværende udbudsperiode har fast-pris-modellen sikret, at der er blevet allokeret relativt store midler til udvikling i udbudsområdet. Der er sket store positive forandringer i Østermarie Park og på det grønne vejareal ved Gudhjem Museum. Center for Ejendomme og Drift ved dog ikke, hvor store midler et fremtidigt udbud vil allokere til klippekort. Hvis klippekortene ender på 0,- kr. så svarer et udbud til fast pris til et normalt udbud, hvor ekstraopgaver kræver at entreprisesummen øges.

Center for Ejendomme og Drift har hidtil arbejdet med udbuddet på følgende måde. Udbudsområdet er registreret med elementer (blomster, græs, træer mv.) og der er lavet en niveaubeskrivelse for areal typer der beskriver vedligeholdelsesniveauet. Dette gælder for hele Bornholm både i udbudsområdet samt i øvrige områder, og er således fælles for både BRKs egen driftsafdeling Vej og Park Bornholm samt den eksterne entreprenør. Niveaubeskrivelserne gennemgås i fællesskab med den eksterne entreprenør og Vej og Park Bornholm for, at skabe fælles forståelse for kvaliteten der forventes afhængig af udpegning. Den eksterne entreprenør, Vej og Park Bornholm samt udbyder holder én gang årligt en arealgennemgang, hvor arealer indenfor og udenfor udbudsområdet gennemgås med formålet, at skabe fælles læring og erfaringer, samt at optimere arealernes drifts og sammensætning i fællesskab. Der er årligt gennemført enkelte opgaver hvor leverandøren og Vej og Park, Bornholm har udført arbejdet i fællesskab. Det kan f.eks. være opgaver som udspringer af drøftelserne på arealgennemgangen.

Udbudssummen på idrætsområder, vejarealer og de grønne områder er i 2020 1,7 millioner kr. Hvis idrætsområdet udgår så vil summen falde til 1,1 millioner kr. Det vurderer center for Ejendomme og Drift godt kan have betydning for i hvilken grad udbuddet er interessant for eksterne at byde ind på.

Arbejdet har i perioder af kontraktperioden været udført dårligt. Især opstarten af kontraktperioden bød på store udfordringer med mangelfuldt udført arbejde, utilstrækkelig bemanning på opgaverne, utilstrækkelige/forkerte maskiner til brug for udførelse af opgaverne. Dette har påført Bornholms Idrætsområder store opgaver med opfølgning på arbejdets udførelse, behandling af klager fra brugerne (idrætsforeningerne) og deres forbund (DBU Bornholm), henvendelser til entreprenøren m.m. Det resulterede i, at firmaet accepterede at fjerne en løbebane og en asfaltbane på Østermarie Stadion som bod, og dermed uden beregning. Et arbejde der beløb sig til 148.000 kr. Især plejen af fodboldbanerne på Aakirkeby Stadion, var i opstarten af kontraktforløbet særdeles mangelfuld. Dette resulterede i, at entreprenøren også indvilligede i at udbedre tilstanden ved at betale for en ecodressing af opvisningsbanen. Et arbejde som beløb sig til 25.000 kr. Efter det første års problemer har entreprenøren dog løftet kvaliteten og som hovedregel udført arbejdet tilfredsstillende. Dette ses afspejlet i de månedlige driftsmøder mellem entreprenør og udbyder der er afholdt i hele driftsperioden.

I dag udbydes ca. 30 % af Center for Ejendomme og Drifts budget til private leverandører. Denne procentfordeling anses for et gennemsnitligt fornuftigt leje også fremadrettet således, at det sikres at der bibeholdes faglige kompetencer og viden på øen, i forhold til den offentlige egenproduktion.

Punktet hænger sammen med "Beslutning om kommende udbud af pleje på udendørsanlæg under Bornholms Idrætsområder" der blev behandlet af Job-, Udviklings- og Fritidsudvalget den 6. maj 2020. Her blev det indstillet, at idrætsområderne skal udgå af udbuddet og opgaven hjemtages. Dette skal behandles på Kommunalbestyrelsen til endelig afgørelse den 28-05-2020.

Økonomiske konsekvenser

Besparelsen på 192.000 kr. årligt fra det første udbud, der også dækkede idrætsområderne, fastholdes. Arbejdet udføres således indenfor de nuværende økonomiske rammer.

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 21: Forlængelse af afdragsperiode for de kommunale havne

Åbent punkt

21 Forlængelse af afdragsperiode for de kommunale havne

08.00.00000-0005

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-06-2020	21	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller
Økonomi- Erhvervs- og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget godkendte den 10. april 2019 en fireårig afdragsplan for det akkumulerede underskud på havnene ultimo 2018. Som en følge af afdragsplanen blev havnenes driftsbudget nedskrevet med 300.000 kr. i 2020. Det indstilles, at der gives en tillægsbevilling på 300.000 kr. i 2020, således at afdraget i 2020 går i nul, og at midlerne i stedet bruges på udarbejdelse af en vedligeholdelsesplan. Samtidigt indstilles, at havnenes budget med budget 2021 reduceres med 300.000 kr. i overslagsår 2024.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller at

- der gives en tillægsbevilling på 300.000 kr. til bevilling 52 Teknik, natur og miljø til brug for udarbejdelse af vedligeholdelsesplan for de kommunale havne finansieret af kassebeholdningen
- havnens budget med budget 2021 reduceres med 300.000 kr. i overslagsår 2024.

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

Anbefales.

Sagsfremstilling

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget godkendte på mødet den 10. april 2019 en afdragsplan for det akkumulerede underskud på 3,3 mio. kr. på de kommunale havne, hvor der i 2019 blev afdraget 1,0 mio. kr. således at der resterende 2,3 mio. kr. i akkumuleret underskud. Dette er planlagt afdraget med 0,6 mio. kr. i 2020, 2021 og 2022 og med 0,5 mio. kr. i 2023. Afdragene er i 2020 fordelt med 300.000 kr. på driften og 300.000 kr. på den disponible anlægspulje. Afdragsplanen er fulgt i 2019.

Det er planlagt, at der i løbet af 2020 udarbejdes en vedligeholdelsesplan for de kommunale havne som vil danne grundlag for planlægningen af projekter samt prioritering af anlægsmidler 2021 og fremadrettet. Det foreslås, at afdragene i driften forlænges med et år og at der i år benyttes 0,3 mio. kr. til udarbejdelse af en vedligeholdelsesplan. Der er bl.a. brug for at kunne købe ekstern rådgivning og dykkerarbejde for at der kan dannes et overblik over det aktuelle vedligeholdelsesbehov for havneværkerne.

Økonomiske konsekvenser

Den 10. april godkendte Økonomi- Erhvervs- og Planudvalget nedenstående afdragsplan.

År	Akkumuleret underskud primo	Afdrag	Finansiering af afdrag	Forventet akkumuleret underskud ultimo	Bemærkninger
2019	3,3 mio. kr.	1,0 mio. kr.	0,7 mio. kr. i udestående tilskud mv. 0,3 mio. kr. ved reduceret drift	2,3 mio. kr.	Driftsbudget til de enkelte havne reduceres i år med samlet 0,3 mio. kr. Større tiltag og vedligeholdelsesopgaver gennemføres via ekstraordinær renoveringspulje samt anlæg
2020	2,3 mio. kr.	0,6 mio. kr.	0,3 mio. kr. ved reduceret drift 0,3 mio. kr. fra disponibel anlægspulje 2020	1,7 mio. kr.	Driftsbudget reduceres med samlet 0,3 mio. kr. Disponibel anlægspulje reduceres med 0,3 mio. kr.
2021	1,7 mio. kr.	0,6 mio. kr.	0,3 mio. kr. ved reduceret drift 0,3 mio. kr. fra disponibel anlægspulje 2021	1,1 mio. kr.	Driftsbudget reduceres med samlet 0,3 mio. kr. Disponibel anlægspulje reduceres med 0,3 mio. kr.
2022	1,1 mio. kr.	0,6 mio. kr.	0,3 mio. kr. ved reduceret drift 0,3 mio. kr. fra disponibel anlægspulje 2022	0,5 mio. kr.	Driftsbudget reduceres med samlet 0,3 mio. kr. Disponibel anlægspulje reduceres med 0,3 mio. kr.
2023	0,5 mio. kr.	0,5 mio. kr.	0,2 mio. kr. ved reduceret drift 0,3 mio. kr. fra disponibel anlægspulje 2023	0 kr.	Driftsbudget reduceres med samlet 0,3 mio. kr. Disponibel anlægspulje reduceres med 0,3 mio. kr.

Afdragene er i 2020-2023 effektueret ved en reduktion af budgettet med ovenstående beløb. En ændring i afdragsplanen vil derfor medføre en budgetmæssig ændring.

Det foreslås at ovenstående afdragsplan forlænges således, at der i 2020 gives en tillægsbevilling til bevilling 52 Teknik, natur og miljø til havneområdet på 300.000 kr. finansieret af de likvide midler i 2020 og at budget 2024 reduceres med 300.000 kr. Derved forlænges afdragsperioden med et år, mens havnene får tilbageført det beløb driftsbudgettet er reduceret med i 2020.

Revideret afdragsplan

År	Akkumuleret underskud primo	Afdrag	Finansiering af afdrag	Forventet akkumuleret underskud ultimo	Bemærkninger
2019	3,3 mio. kr.	1,0 mio. kr.	0,7 mio. kr. i udestående tilskud mv. 0,3 mio. kr. ved reduceret drift	2,3 mio. kr.	Uændret
2020	2,3 mio. kr.	0,3 mio. kr.	0,3 mio. kr. fra disponibel anlægspulje 2020	2,0 mio. kr.	Afdrag på 0,3 mio. kr. fra driften udskydes med et år. Disponibel anlægspulje reduceres fortsat med 0,3 mio. kr.
2021	2,0 mio. kr.	0,6 mio. kr.	0,3 mio. kr. ved reduceret drift 0,3 mio. kr. fra disponibel anlægspulje 2021	1,4 mio. kr.	Uændret
2022	1,4 mio. kr.	0,6 mio. kr.	0,3 mio. kr. ved reduceret drift 0,3 mio. kr. fra disponibel anlægspulje 2022	0,8 mio. kr.	Uændret
2023	0,78 mio. kr.	0,5 mio. kr.	0,2 mio. kr. ved reduceret drift 0,3 mio. kr. fra disponibel anlægspulje 2023	0,3 mio. kr.	Uændret
2024	0,3 mio. kr.	0,3 mio. kr.	0,3 mio. kr. ved reduceret drift	0	Driftsbudget reduceres med samlet 0,3 mio. kr.

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 22: Opfølgning på analyse af de kommunale beredskabers robusthed

Bilag

Mail fra Forsvarsministeriet 200515

Rammedirektiv for opfølgning på robusthedsanalysen, maj 2020

Åbent punkt

22 Opfølgning på analyse af de kommunale beredskabers robusthed

14.00.00P05-0005

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-06-2020	22	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Natur- og Miljøudvalget er efter ønske løbende blevet orienteret om arbejdet med robusthedsanalysen for landets kommunale beredskaber. Ultimo 2019 blev den endelige rapport og bilag offentliggjort på Forsvarsministeriets hjemmeside. Materialet var vedhæftet som bilag til Natur- og Miljøudvalgets møde den 4. februar 2020.

Forsvarsministeriet fremsendte den 15. maj 2020 et rammedirektiv for opfølgning på rapporten om de kommunale beredskabers robusthed og dimensionering. Her opfordres de kommunale beredskaber samt Beredskabsstyrelsen om i fællesskab at tage konkret stilling til rapportens forslag om øget robusthed. Det ønskes, at der senest den 26. oktober 2020 fremsendes en implementeringsplan for arbejdet.

Danske Beredskaber, som er en sammenslutning af alle de danske kommunale beredskabsenheder, vil i samarbejde med Beredskabsstyrelsen forestå arbejdet med implementeringen.

Mail af 15. maj 2020 samt rammedirektiv fra Forsvarsministeriet vedhæftes som bilag.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller, at

- orienteringen tages til efterretning.

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

Taget til efterretning.

Sagsfremstilling

Natur- og Miljøudvalget blev på møderne den 4. juni, den 27. august 2019 samt den 4. februar 2020 orienteret om arbejdet med robusthedsanalysen for landets kommunale beredskaber. Orienteringerne blev taget til efterretning og samtidig blev der givet udtryk for, at udvalget ønskede en løbende orientering i processen.

Ugen op til julen 2019 blev KL og forligskredsen orienteret om den endelige rapport og fredag den 20. december 2019 blev rapporten og bilag offentliggjort på Forsvarsministeriets hjemmeside. Rapport og bilag var vedhæftet som bilag til Natur- og Miljøudvalgets møde den 4. februar 2020.

Forsvarsministeriet fremsendte den 15. maj 2020 et rammedirektiv for opfølgning på rapporten om de kommunale beredskabers robusthed og dimensionering. Her opfordres de kommunale beredskaber samt Beredskabsstyrelsen om i fællesskab at tage konkret stilling til rapportens forslag om øget robusthed. Forsvarsministeriet ønsker, at der senest den 26. oktober 2020 fremsendes en implementeringsplan for arbejdet.

Danske Beredskaber, som er en sammenslutning af alle de danske kommunale beredskabsenheder, vil i samarbejde med Beredskabsstyrelsen forestå arbejdet med implementeringen.

Mail af 15. maj 2020 samt rammedirektiv fra Forsvarsministeriet vedhæftes som bilag.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 23: Orientering om opkrævning af takst for benyttelse af saunabygninger på Hasle havn og Sandvig havn

Åbent punkt

23 Orientering om opkrævning af takst for benyttelse af saunabygninger på Hasle havn og Sandvig havn

82.00.00G01-0255

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	02-06-2020	23	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller
Job-, Udviklings- og Fritidsudvalget indstiller
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

På hver af de to kommunale havne Hasle Havn og Sandvig Havn er opført en saunabygning. Saunaerne er opført med ekstern støtte fra hhv. eksterne fonde, Hasle badeklub og Sandvig Sauna og Vinterbadeforening, med en aftale om, at Bornholms Regionskommune (BRK) efterfølgende overtog ejerskabet og driften af begge saunabygninger.

For begge saunaer gælder, at der i henhold til regulativer for de enkelte havne, er 4 måneders gratis adgang for alle saunagæster i perioden fra 1. juni frem til 1. oktober. Således gælder regler og priser vedr. dagsbillet alene i perioden 1. oktober- 31. maj.

Efter stormskader, reparation og renovering af begge bygninger i løbet af 2019, er begge saunaer i drift, og der er indgået brugsaftaler med begge badeklubber. Der er etableret adgang for øvrige saunagæster ved indløsning af dagsbillet til personlig benyttelse af sauna, hvilket udvalget hermed orienteres om.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller, at

- orienteringen tages til efterretning.

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

Taget til efterretning.

Sagsfremstilling

Saunaerne er opført med eksterne midler på kommunalt areal.

Sauna i Hasle er opført i 2012 i forbindelse med projektet Mulighedernes Land, hvor BRK var projektejer. Saunaen er i 2019 blevet renoveret samt udvidet. Udvidelse er finansieret af eksterne fonde og Hasle badeklub.

Sauna i Sandvig er opført i 2018-2019 i samarbejde mellem Foreningen Sandvig og BRK. Projektet er delvist finansieret via eksterne midler. Udgangspunktet i samarbejdet var, at BRK efterfølgende overtog ejerskabet og dermed daglig drift af begge saunabygninger. Driften af

saunaerne er sammen med øvrige bygninger på havneområdet overgået til ejendomsservice pr. 1. januar 2019.

Begge saunaer er i drift, og brugsaftaler med begge foreninger, omkring foreningernes benyttelse af saunaer, er indgået. Der er etableret adgang for øvrige saunagæster ved indløsning af dagsbillet til personlig benyttelse af sauna. Dagsbilletten indløses på havnens opsatte betalingssystem, og der udleveres en dørkode, som giver adgang til saunaophold.

For begge saunaer gælder, at der i henhold til regulativer for de enkelte havne, er 4 måneders gratis adgang for alle saunagæster i perioden fra 1. juni frem til 1. oktober. Således gælder regler og priser vedr. dagsbillet alene i perioden 1. oktober- 31. maj.

For begge badeklubber gælder, at de betaler et årligt beløb pr. medlem for ubegrænset benyttelse af sauna, inden for normal åbningstid i perioden 1. oktober til 31. maj.

Der er indgået aftaler med Hasle badeklub om en brugerbetaling pr. medlem på 300 kr. inkl. moms for 9 måneders benyttelse af sauna.

For Sandvig Sauna og Vinterbadeforening udgør brugerbetalingen pr. medlem 200 kr. inkl. moms, hvilket skyldes tidligere indgåede aftaler med bestyrelsen i foreningen. Dette justeres og ensrettes senest 1. september 2020, efter aftale med foreningen i Sandvig.

For øvrige gæster koster en dagsbillet 50 kr. inkl. moms. Prisen for benyttelse af andre saunaer på Bornholm koster typisk 40-50 kr., hvilket også svarer til indgangsprisen i øens to større svømmehaller.

SKAT er blevet forespurgt, hvorvidt driften af en sauna kategoriseres som erhverv og derved er momspligtig. Svaret, der har været tre måneder undervejs, beskriver, at drift af sauna anses for at ske i konkurrence med erhvervsvirksomhed og BRK er derfor momspligtig i relation med drift af saunaer. Det vil sige, at der skal afleveres 25% af driftsindtægterne fra saunaerne.

Som udgangspunkt må en kommune ikke drive erhvervsvirksomhed eller varetage opgaver med henblik på at opnå fortjeneste. Kommunen må maksimalt opkræve en benyttelsespris, der svarer til kommunens faktiske udgifter.

Dette igangsætnings år var tænkt som reference år til fastsættelse af det fremtidige udgiftsniveau, for den enkelte sauna. Der foretages hver måned forbrugsaflysninger hvorfor der ved 1. september 2020 kan skabes et overblik over de samlede afholdte udgifter, herunder også tilsyn, rengøring og bygningsvedligeholdelse. Dette, sammenlagt med antal foreningsmedlemmer og dagsgæster, ville ligge til grund for en takstfastsættelse til 2021.

Den faktiske benyttelsespris forventes herefter at kunne justeres, således at driftsregnskabet fremadrettet er neutralt. Af hensyn til nedlukningsomstændigheder omkring Corona-krisen, kan dette reference år nu tidligst være fra 1. september 2021.

Begge saunaer er nedlukket af hensyn til Corona-krisen.

Økonomiske konsekvenser

Udgifter til drift af saunaerne har indtil 1. januar 2019 været afholdt af havnebudgettet. Med overførslen af driften af havnebygninger til ejendomsservice er der overført et samlet budget for alle bygningerne herunder også de to saunaer. Indtægter fra brugeraftaler samt

dagsbilletter vil tilgå bygningsbudgettet og dermed den fortsatte drift og vedligehold af de to saunabygninger og tilhørende installationer.

Bygninger på havneområdet er underlagt reglerne for moms til SKAT, og afregner derfor moms af indtægter til staten, mens moms af udgifterne kan fratrækkes.

De anslåede driftsudgifter for saunabygningerne udgøres af udgifter til el, vand, rengøring, forsikring og bygningsvedligehold.

Dagsbillet forventes at skulle koste 50 kr. inkl. moms fastsat ud fra fundne priser fra øvrige saunaer samt svømmehaller.

Udgiftseksempel for Hasle sauna	Interval	Pris excl. moms	Budget excl. moms
Rengøring Note 1.	2 gange i ugen	1740 kr.	90.480 kr.
Teknisk service/vedligehold	Årligt	15.000 kr.	15.000 kr.
El	Årligt	10.000 kr.	10.000 kr.
Bygningsforsikring	Årligt	2.000 kr.	2.000 kr.
		I alt udgifter	117.480 kr.

Indtægter	Interval	Anslået beløb inkl. moms	Anslået beløb excl. moms
Badeklubber	1. oktober – 1. juni	60.000 kr.	48.000 kr.
Dagsbilletter excl. Moms Note 2	1. oktober – 1. juni	50.000 kr.	40.000 kr.
I alt		110.000 kr.	88.000 kr.

Note 1.

Forventede omkostninger oplyst af Vej og Park pr. 21. april 2020.

Note 2.

Billetsforudsætning: 4 stk. pr dag = 4 * 40 kr. + moms * 365 dage / 12 måneder = 4.866 kr. måned i 8 måneder om året = 38.933 kr.

Det forventes således ikke at driftsudgifterne til saunaerne dækkes fuldt ud af betalende gæster, men at en del af driften fortsat er kommunalt finansieret igennem Ejendomsservice.

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 24: Orientering om status på ESCO fase 2, samt ændring af principper for energibesparende tiltag

Bilag

Bilag 1 - ESCO fase 2, oprindeligt bilag

Bilag 2 - ESCO fase 2, status

Åbent punkt

24 Orientering om status på ESCO fase 2, samt ændring af principper for energibesparende tiltag

82.09.01G01-0012

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	05-05-2020	11	
Natur- og Miljøudvalget	02-06-2020	24	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen godkendte den 23. februar 2017 en anlægsbevilling til videreførelse af energioptimerende tiltag i kommunens ejendomme.

Dette dagsordenpunkt giver en status på de første 3 år af den 4-årige bevilling. Samtidig indstiller Center for Ejendomme og Drift, Ejendomsservice, at der ændres i principperne for hvilke energioptimeringstiltag der kan anvendes under ordningen.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller at

- a) status tages til efterretning og
- b) at principperne for energioptimerende tiltag ændres, så arbejderne ikke udføres ud fra en liste men ud fra påviste behov.

Natur- og Miljøudvalget den 5. maj 2020:

Udsættes til møde i Natur- og Miljøudvalget 2. juni 2020.

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

Anbefales.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen godkendte den 23. februar 2017 en anlægsbevilling på 12 mio. kr. til energirenovering i de kommunale bygninger, ESCO fase 2. Rådighedsbeløbene blev fordelt på årene 2017–2020 med 3 mio. kr. årligt. Formålet med projektet er at iværksætte en række energibesparende tiltag med henblik på at opnå besparelser på driftsbudgettet.

Anlægssagen indeholdt et bilag, der viste de bygninger og tiltag der, på det tidspunkt, var kendt og dannede grundlag for anlægsbevillingen. Listen var oprindeligt ikke ment som en endelig opgørelse over opgaver, men mere som en række eksempler på hvor der var mulighed for energibesparelser. Listen er vedlagt som bilag 1.

Der er, ud over de tiltag, som er beskrevet i bilag 1, også udført tiltag i kommunens øvrige bygninger. Bilag 2 i denne sag, viser samlet status over de tiltag, der er udført. De energibesparende tiltag, der er etableret under bevillingen, er indføjet for årene 2017-2019.

Det nuværende forbrug pr. 2. april 2020 udgør nedenstående:

Hele kroner	Forbrug 2017	Forbrug 2018	Forbrug 2019	Forbrug 2020	Forbrug i alt
ESCO, Projektledelse	235.615	282.055	280.433	51.596	849.699
ESCO, Generelle udgifter	1.350		20.754	159	22.263
ESCO, Indkøb ej øremærket	649.784	204.262	50.975	8.177	913.198
ESCO, Energoptimering	2.162.043	1.299.365	2.374.169	527.834	6.363.410
ESCO, energioptimering, momsreg.	72.847	257.589	101.943	65.904	498.283
ESCO, Solceller			299.317		299.317
Nettoudgifter i alt	3.121.639	2.043.271	3.127.591	653.669	8.946.170

Beløb i hele kroner	Anlægsbevilling	Rådighedsbeløb *	Nuværende forbrug	Resterende rådighedsbeløb
I alt	12.000.00	12.346.000	8.946.170	3.399.830

* Beløbet er prisreguleret med 346.000 kr. i perioden 2017-2020.

Alle de delprojekter, der er gennemført har holdt sig inden for den maksimale tilbagebetalingstid på 12½ år.

Når der samtidig bliver igangsat nye initiativer – f.eks. bedre ventilation, som medfører et større energiforbrug – kan det på den samlede installation se ud som om at der er et stagnerende eller stigende forbrug, på trods af energibesparelser andre steder i bygningen. Alle energiprojekter bliver naturligvis gennemberegnet inden igangsættelse for at sikre, at tilbagebetalingstiden overholdes.

Der dukker hele tiden egnede emner til energibesparelser op. Mange af disse projekter kan udføres som hasteopgaver, og kan herved være med til at understøtte beskæftigelsen under Corona-krisen. Det indstilles derfor, at det resterende rådighedsbeløb på 3.399.830 kr. anvendes ud fra påviste behov for energioptimerende tiltag, og forsat ud fra det generelle princip om en maksimal tilbagebetalingstid på 12½ år.

Økonomiske konsekvenser

Kommunalbestyrelsen godkendte den 23. februar 2017 en anlægsbevilling på 12.000.000 kr. til ESCO, energirenovering i de kommunale bygninger, fase 2, finansieret af de afsatte rådighedsbeløb i det vedtagne budget for 2017.

Projektets økonomi udgør på nuværende tidspunkt:

	Kroner
Rådighedsbeløb afsat i budget 2017	12.000.000
Forbrug 2017-2020	-8.946.170
Prisregulering fra 2017 til 2020	346.000
Korrigeret budget 2020	3.399.830

Center for Ejendomme og Drift, Ejendomsservice anbefaler, at det resterende rådighedsbeløb på 3.399.830 kr. anvendes ud fra påviste behov for energioptimerende tiltag, og forsat ud fra det generelle princip om en maksimal tilbagebetalingstid på 12½ år.

Anlægsudgiften lånefinansieres. Der blev tilsvarende afsat rådighedsbeløb på i alt 12.000.000 kr. til lånoptagelse, 3.000.000 kr. i hvert af årene 2017-2020.

Lånene optages årligt i marts/april måned, hvor der optages lån på sidste års låneramme. Der bliver ansøgt om anlægsbevilling til lånoptagelse i forbindelse hermed.

Supplerende sagsfremstilling

Ved møde 5. maj 2020 ønskede Natur- og Miljøudvalget at få præciseret, hvilke tiltag under ESCO, der er færdiggjort samt hvilke nye tiltag der er under forberedelse.

Tiltag der er færdiggjort:

Tejn Børnehus.
Nyt lys og styring.

Svanekehallen.
Nyt lys og styring.

Nørrekås.
Nyt lys, der skal ændres lidt på styringen.

Nye tiltag under forberedelse:

Hasle Havn, udskiftning af oliefyr til varmepumpe.
Projektering er i gang. Udbydes formentlig i løbet af 3-4 uger.

Svaneke og Nexø biblioteker, nyt lys og styring.
Begge steder er ved at blive registreret og projektering igangsættes snarest.

SFO, Åkirkeby, nyt lys og styring.
Omfang skal klarlægges og beregnes inden egentlig projektering.

Hans Rømerskolen, Åkirkeby. Lys og styring i de lokaler som mangler og som ikke bliver berørt af renoveringen.
Der afventes endelig oversigt over manglende lokaler.

Sønderbo, solceller.
Vi har for nyligt fået tilsagn til solceller under puljen for kommunale solceller som ikke kræver selskabsdannelse.
Det kan gøre et solcelleanlæg økonomisk interessant og indledende undersøgelser vil blive iværksat.
Der er endnu ikke startet på nogen form for dimensionering eller projektering.

Da vi for tiden personalemæssigt mangler 1 medarbejder med VVS-baggrund, er energiarbejdet på dette område begrænset til mindre tiltag som primært bliver opdaget af servicepersonalet.

Herudover er der ikke nye større projekter med ny energioptimerende metoder i pipelinen.

Punkt 25: Sager til høring i Ældreråd og Handicapråd

Åbent punkt

25 Sager til høring i Ældreråd og Handicapråd

00.01.00P35-0102

Behandling

Natur- og Miljøudvalget

Mødedato

02-06-2020

Åbent punkt

25

Lukket punkt

Indstilling og beslutning

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

Pkt. 7 BAT Helårskøreplan sendes til høring i Handicapråd.

Punkt 26: Gensidig orientering

Åbent punkt

26 Gensidig orientering

00.01.00P35-0102

Behandling

Natur- og Miljøudvalget

Mødedato

02-06-2020

Åbent punkt

26

Lukket punkt

Natur- og Miljøudvalget den 2. juni 2020:

Orientering modtaget.

Punkt 101: Lukket

Punkt 102: Lukket

Punkt 103: Lukket

Punkt 104: Lukket